Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneering

SELETUSKIRI

November 2013

SISUKORD

1 Ülevaade planeeringu vajadusest, eesmärkidest ja protsessist 3

2 Elektrituulikute rajamiseks sobivate alade väljaselgitamine 8

2.1 Sobivate alade väljaselgitamiseks teostatud analüüsi meetod 8
2.2 Tsoonide selgitus 11
2.2.1 Tõenäoliselt ebasobivad alad 12
2.2.2 Täiendavat tähelepanu vajavad alad 13
2.2.3 Põhimõtteliselt sobivad alad 13
2.2.4 Elektrituulikute arendusalade ja arenduspiirkondade määramine 13

3 Teemaplaneeringu lahendus 14

3.1 Elektrituulikute arendusalad 14
3.1.1 Arendusala P1 Varbla vallas 15
3.1.2 Arendusala P2 Varbla vallas 17
3.1.3 Arendusala P7 Halinga vallas 19
3.1.4 Arendusala P8 Vändra vallas 21
3.1.5 Arendusala P9 Vändra vallas 23
3.1.6 Arendusala P9 Tori vallas 25
3.1.7 Arendusala P10 Tori vallas 27
3.1.8 Arendusala P10 Vändra vallas 29
3.1.9 Arendusala P11 Vändra vallas 31
3.1.10 Arendusala P12 Audru vallas 33
3.1.11 Arendusala P14 Saarde vallas 35
3.1.12 Arendusala P15 Saarde vallas 37
3.1.13 Arendusala P16 Saarde vallas 39
3.1.14 Arendusala P25 Sauga vallas 41
3.1.15 Arendusala P25 Audru vallas 43
3.2 Elektrituulikute võrguga liitumine 45
3.3 Teemaplaneeringuga seatavad tuuleenergeetika ruumilise arendamise põhimõtted ja teemaplaneeringu elluviimise võimalused 46
3.3.1 Tuuleenergeetika arendamise põhimõtted 46
3.3.2 Teemaplaneeringu elluviimine läbi järgnevate planeeringute 50

4 Kasutatud mõisted ja lühendid 52

LISAD 54

Lisa 1. Kompensatsioonimehhanismide võimalused planeeringu elluviimisel 54

Lisa 2. Arendusalade tabeli selgitus 56

TEEMAPLANEERINGU KAARDID 57

Planeeringukaart
Tsoneeringukaart

1 Ülevaade planeeringu vajadusest, eesmärkidest ja protsessist

Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maavanemad sõlmisid 6. veebruaril 2009. aastal Kuressaares koostöökokkuleppe, milles väljendati ühiseid seisukohti ja kavatsusi koostada taastuvenergeetika teemaplaneeringud.

Maakondades algatati tuuleenergeetika teemaplaneeringu koostamine koos keskkonnamõju strateegilise hindamisega (KSH) järgmiselt:

- Lääne maavanema 26.08.2009 korraldusega nr 97,
- Pärnu maavanema 18.09.2009 korraldusega nr 109,
- Saare maavanema 18.09.2009 korraldusega nr 814,
- Hiiu maavanema 22.09.2009 korraldusega nr 160.

Teemaplaneeringute koostamise eesmärk on analüüsida strateegilisel tasandil tuuleenergeetika arendamise võimalusi Lääne-Eestis. Selleks viidi neljas maakonnas: Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu läbi samaaegne planeeringuprotsess. Avaliku planeeringuprotsessi ja kaalutlemise käigus selgitati välja maa-alad (elektrituulikute arenduspiirkonnad koos arendusaladega), kuhu elektrituulikute[1] rajamine on põhimõtteliselt võimalik ja otstarbekas.

Planeeringuala hõlmab maismaa-alasid. Kuigi merealasid käesoleva teemaplaneeringuga ei planeerita, markeeritakse merre ülekandeliinide põhimõttelised asukohad.

Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu koostajad on Pärnu Maavalitsus, planeeringu konsultant ja KSH koostaja Hendrikson&Ko OÜ. Planeeringu koostamine toimus erinevate huvigruppide (riigiasutused, kohalikud omavalitsused, era- ja kodanikeühenduste sektor) esindajate koostööna.
Planeeringu koostamist on finantseeritud Islandi, Liechtensteini ja Norra poolt EMP finantsmehhanismi ning Norra finantsmehhanismi vahenditest.

Teemaplaneeringu kehtestamise tulemusena selguvad:

- tuuleenergeetika **ruumilise arengu põhimõtted**;
- elektrituulikute rajamiseks sobilikud **maa-alad (arenduspiirkonnad ja arendusalad)**;
- elektri **ülekandeliinide põhimõttelised asukohad**;
- planeeringu **elluviimise võimalused,** sh ettepanekud kompensatsioonimehhanismideks kohalikule kogukonnale.

[1] Tuule kineetilist energiat elektrienergiaks muundav tootmisseade (kasutatakse ka *tuulik* ja *tuuleturbiin*).

Planeeringuga määratakse elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad [2], kuhu edasiste täpsemate planeeringute (kas detailplaneering, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering) realiseerimisel on eeldatavasti võimalik elektrituulikute püstitamine.
Planeering annab kogu maakonna territooriumi ulatuses informatsiooni ruumipunktide tõenäolise sobilikkuse või mittesobilikkuse kohta elektrituulikute püstitamiseks (nn sobivusanalüüs ehk tsoneering[3]). Informatsioon on teemaplaneeringu koostamise aegsetest andmebaasidest ning lähtub maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu üldistusastmest.

Kui soovitakse rajada tuulikuparki[4], kus on rohkem kui 5 tuulikut kogu-võimsusega üle 7,5 MW, tuleb koostada üldplaneering või üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering, mis on tuulikupargi rajamise aluseks.

Teemaplaneeringust tuleb lähtuda juhul, kui soovitakse rajada vähemalt kahest, alates 500 kW võimsusega, elektrituulikust koosnevat elektrivõrku ühendatavat tuuleparki, milles kasutatakse elektrituulikuid, mille torn on maksimaalselt 175 m kõrge, rootori labade diameeter kuni 150 m ja elektrituuliku maksimaalne kogukõrgus (koos labadega) 250 m ning ühe elektrituuliku emiteeritav müratase ei ole tugevam kui 110 db. Kõrgemate kui 250 m (kogukõrgus koos labadega) tuulikute kavandamisel tuleb koostada asjakohane üldplaneering või maakonna-planeering.

Planeering käsitleb tuulikuparke ning ei käsitle üksikuid elektrituulikuid. Üksiku elektrituuliku rajamine toimub kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud detail-planeeringu alusel. Üksiku tuuliku planeerimisel on soovitatav järgida käesolevas teemaplaneeringus esitatud põhimõtteid ja tingimusi.

Teemaplaneering koosneb:

- Seletuskiri (käesolev dokument, planeeringu I köide);
- Kaardid, milleks on:

[2] Arendusala on sobivusanalüüsi ning riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil teadaoleva informatsiooni alusel määratletud elektrituulikute arendamiseks sobiv ala.

[2] Arenduspiirkond on arendusalale (või nende grupile) puhveralade lisamisega moodustatud territoorium. Arenduspiirkonna sees võib elektrituulikute arendusala laieneda või kitseneda, kui see osutub võimalikuks sobivuskriteeriumite täpsema analüüsi tulemuste alusel järgnevate planeeringute koostamisel. See on territoorium, kus elektrituulikute arendusala võib laieneda või kitseneda, kui see osutub võimalikuks sobivuskriteeriumite täpsema analüüsi tulemuste alusel järgnevate planeeringute koostamisel.

[3] Olemasolevatele andmebaasidele tugineva GIS-analüüsi (geograafilise info süsteemi abil toimuv analüüs) abil kogu planeeringuala (kõiki ruumipunkte) hõlmavana teostatud süstemaatiline analüüs, mis annab esialgse baasinformatsiooni elektrituulikute sobivuse kohta.

[4] Tuulikupark (kasutatakse ka tuuleelektrijaam ja tuulepark) – mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam. Käesoleva teemaplaneeringu mõistes koosneb tuulikupark alates 2 tuulikust.

- Kaart nr 1. Planeeringukaart, millel on kajastatud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad ning elektri põhivõrguga liitumise põhimõttelised võimalused.
- Kaart nr 2. Tsoneeringukaart. Elektrituulikute üldistatud sobivusanalüüsi (tsoneerimise) kaart, millel on kajastatud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad ning informatsioon maakonna territooriumi sobivuse/mittesobivuse kohta elektrituulikute püstitamiseks tsoonide kaupa.

Teemaplaneeringu juurde kuulub „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne" (planeeringu II köide). Köites esitatakse ka planeeringulahenduse aluseks olnud põhjendused ja informatsioon.

Protsessi läbiviimiseks ja sisuliste otsuste vastuvõtmiseks moodustati juhtrühm, kuhu kuuluvad Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu Maavalitsuste esindajad. Laekunud ettepanekute ja vastuväidete ning avalike arutelude tulemuste läbitöötamiseks ja seisukohtade kujundamiseks viidi läbi juhtrühma arutelusid protsessi erinevatel etappidel.

Juhtrühma koosseisu kuulusid:

Tiiu Pärn	Pärnu Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna planeeringute talituse juhataja,
Raine Viitas	Pärnu Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna planeeringute talituse planeeringunõunik,
Agne Peetersoo	Saare Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja planeeringute alal juhataja ülesannetes,
Aare-Villu Kattel	Hiiu Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja,
Urve Pill	Hiiu Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna planeeringute peaspetsialist,
Margis Sein (kuni	oktoober 2011) ja Liis Moor (alates detsember 2011) Lääne Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja asetäitja.

Planeeringuprotsessi põhjalikum lahtikirjutus on toodud II köites „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne" (edaspidi KSH aruanne). Alljärgnev tabel (tabel 1) kajastab kokkuvõtlikult protsessi erinevatel etappidel toimunud tegevusi, sh erinevate huvigruppide kaasamist.

Tabel 1. Teemaplaneeringu protsessi olulisemad etapid.

Teemaplaneeringu etapp	Toimumise aeg	Tegevus
Teemaplaneeringu algatamise ettevalmistav etapp	veebruar – september 2009	• Nelja maakonna koostöökokkuleppe sõlmimine taastuvenergeetika teemaplaneeringu koostamiseks • Teemaplaneeringu riigihanke

Teemaplaneeringu etapp	Toimumise aeg	Tegevus
		korraldamine ja nelja maakonna esindajatest komisjoni moodustamine • Konsultatsioonilepingu sõlmimine OÜ-ga Hendrikson&Ko
Teemaplaneeringu algatamine	18.09.2009	Pärnu maavanema korraldus nr 109
Teemaplaneeringu koostamine	september 2009 – märts 2010	Lähteseisukohtade väljatöötamine: • Lähteinformatsiooni kogumine ja analüüs • Tugiplaanide koostamine • Sobivusanalüüsi ehk tsoneeringu koostamine • Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi koostamine ja programmi osas seisukohtade küsimine
	12.03.2010	Lähteseisukohtade ja KSH programmi tutvustamine huvigruppidele. Lähteseisukohtade sisuline kujundamine
	30.03.2010	Lähteseisukohtade ja KSH programmi avalik tutvustamine Pärnu Maavalitsuses ja Häädemeeste rahvamajas
	märts – september 2010	Planeeringulahenduse väljatöötamine, KSH programmi ja aruande koostamine: • Sobivusanalüüsi täiendamine ja täpsustamine, sh puhverala ulatuste täpsustamine • Elektrituulikute arenduspiirkondade ja arendusalade väljaselgitamine
	08.04.2010	Arutelu kohalike omavalitsuste esindajatega Pärnu Maavalitsuses
	22.04.2010	Juhtrühma arutelu Pärnu Maavalitsuses
	27.04.2010	Avaliku üritusena Aulepa tuuleelektrijaama külastus ning arutelu Noarootsi vallamajas
	11.06.2010	Juhtrühma arutelu Lääne Maavalitsuses
	11.06.2010	Konsultandi ja Keskkonnaameti esindaja arutelu – KSH programmi täpsustamine ning sobivusanalüüsi täpsustamine puhverala ulatuse osas Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regiooni Läänemaa kontoris
	21.06.2010	Juhtrühma, konsultandi ja Keskkonnaameti esindaja ühine arutelu Penijõel
	25.08.2010	Juhtrühma arutelu Pärnu Maavalitsuses
	06.09.2010	Juhtrühma, konsultandi ja Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) esindaja ühine arutelu Tallinna kontoris
	21.10.2010	Juhtrühma, konsultandi ja Eleringi esindaja ühine arutelu Tallinna kontoris
	september 2010	Planeeringu eskiisi valmimine
	22.09.2010	Eskiislahenduse tutvustamine Pärnumaa kohalike omavalitsuste planeeringuspetsialistidele ja riigiametite

Teemaplaneeringu etapp	Toimumise aeg	Tegevus
		esindajatele Manijal
	05.10.2010	Juhtrühma ja Siseministeeriumi esindajate ühine arutelu Siseministeeriumis
	12.10.2010, 06.12.2010	Planeeringu eskiislahenduse avalik tutvustamine Pärnu Maavalitsuses
	03.11.2010	Maavanemate, Siseministeeriumi esindajate ja juhtrühma ühine arutelu Haapsalus
	25.11.2010	Juhtrühma arutelu OÜ Hendrikson&Ko Tartu kontoris
	08.12.2010	Eskiislahenduse tutvustamine Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkogul
	15.03.2011	Juhtrühma arutelu Hiiu Maavalitsuses
	19.04.2011	Kohalike omavalitsuste, Keskkonnaameti, Maa-ameti ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajatega arutelu Pärnu Maavalitsuses
	25.08.2011	Juhtrühma arutelu OÜ Hendrikson&Ko Tartu kontoris
	jaanuar 2011 – mai 2012	Planeeringu kooskõlastamine
	28.10.2011	Täiendatud eskiislahendust tutvustav avalik arutelu
	25.01.2012	Tuuleenergeetika konverents Pärnus
	05.06.2012	Planeeringu täiendamine ja vastuvõtmine maavanem poolt
Teemaplaneeringu avalikustamine	14.06.2012.-19.08.2012 18.09.2012	Avalik väljapanek (planeeringu ja KSH aruande) Avalik arutelu (planeeringu ja KSH aruande)
Järelevalve	4.11.2013	Planeeringu heakskiitmine regionaalministri poolt
Teemaplaneeringu kehtestamine	21.11.2013	Pärnu maavanema korraldus

2 Elektrituulikute rajamiseks sobivate alade väljaselgitamine

2.1 Sobivate alade väljaselgitamiseks teostatud analüüsi meetod

Üleriigiline planeering Eesti 2030+ peab elektritootmisvõimsuse arendamisel teiste hulgas silmas ka tuuleenergia laialdasemat kasutuselevõttu. Siiski tuleb seejuures arvestada ka tuuleenergia tasakaalustamise võimalustega. Üleriigilise planeeringu punkti 5.2 lõige 10 sätestab, et „*maismaal tuleb tuulikuparkide rajamiseks kasutada eelkõige endisi kaevandusalasid, muid aktiivsest inimkasutusest väljapoole jäävaid alasid ja kohti, mis võimaldavad tuuleenergia kasutamist integreeritud lahendustes. Maismaal tuleb valdavalt eelistada väiksemate ja keskmise suurusega tuulikuparkide (kuni 20 tuulikut) rajamist, mis võimaldab energiatootmist ja toodangu ajalist kõikumist paremini hajutada*".

Elektrituulikute asukohtade sobivuse analüüsi koostamise eesmärk on maakonna territooriumi hõlmava süstemaatilise käsitluse kaudu selgitada elektrituulikute rajamiseks sobivad või mittesobivad alad ning anda informatsiooni ruumipunktide tõenäolise sobilikkuse kohta elektrituulikute püstitamiseks (**nn sobivusanalüüs ehk tsoneering**).

Koostatud sobivusanalüüs koos kohalikul tasandil olulise informatsiooniga (puhkealad, hiiemäed, projekteerimistingimuste alusel ehitatud elamud jm) on aluseks elektrituulikute võimalike arendusalade väljaselgitamisele.

Analüüsimisel tugineti geoinformaatilisele meetodile, mille käigus vaadeldi, klassifitseeriti ning hinnati ruumiandmete kihte lähtudes sobivusest elektri-tuulikute rajamiseks.
Elektrituulikute võimalike arendusalade valimisel lähtuti ruumiandmete klassifitseerimisel järgmistest kriteeriumi tüüpidest[5]:

- Tõenäoliselt[6] ebasobivad alad;
- Täiendavat tähelepanu vajavad alad (tingimuslikud kriteeriumid ehk need, mis võivad olla mittesoovitava iseloomuga, kuid analüüsitavad iga üksik-juhtumi puhul eraldi);
- Põhimõtteliselt sobivad alad.

[5] Planeeringu algfaasis (lähteseisukohtade kujundamisel) oli üheks võimalikuks kriteeriumiks ka positiivsed alad: kriteeriumid, mis omavad võimaliku tuulikupargi rajamiseks positiivset väljundit. Kuid kuna selliseid kriteeriumeid töö käigus ei selgunud, siis edaspidi ei olnud neid põhjust käsitleda.

[6] Määratlused *tõenäoliselt* ja *põhimõtteliselt* on tingitud asjaolust, et teemaplaneering ei saa olla täpsem, kui selle koostamisel kasutatud informatsioon, mistõttu on sobivusanalüüsi alad paratamatult võimalikku ebatäpsust sisaldavad ning ajas muutuvad.

Ülevaade analüüsis kasutatud kriteeriumitest on esitatud alapeatükis 2.2. Kasutatud kriteeriumite ja puhverala ulatuse määramise puhul on lähtutud kehtivast seadusandlusest ning võetud arvesse ametkondade ja kohalike omavalitsuste poolsed seisukohad ja soovitused. Olulisemate kriteeriumite ja puhveralade kujunemise selgitus on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Olulisemad kriteeriumid ja puhveralad.

Tõenäoliselt ebasobivad või täiendavat tähele-panu vajavad alad	Alusdokument	Kaalutlusotsus
Kaugus elamutest ja tiheasustusaladest	Ainukeseks kaudselt elektrituuliku ja elamu vahelist vahemaad kvantitatiivselt määratlevaks õigusaktiks on nn müramäärus[7], mille kohaselt peab öisel ajal müratase olema madalam kui 40 dB.	Kuna elektrituulikud, sõltuvalt tehnilistest parameetritest, tekitavad erinevat müratasetet, mis lähtuvalt looduslikest tingimustest levib erinevalt, siis pole võimalik üheselt määratleda, kui suur vahemaa on vajalik 40 dB tagamiseks. KSH aruande[2] peatükis nr 3.6.1 on esitatud erinevate tüüplahenduste abil selgitus optimaalsema vahemaa kohta. Planeeringu koostamise käigus jõuti erinevate osapoolte koostöös ja lõpliku kaalutlemise tulemusena seisukohale, et sobiv ja müranorme tagav tuulikupargi kaugus elamust on 1000 m ja tiheasustusalast 2000 m. Tegemist on Pärnumaa kohalike omavalitsuste, Terviseameti ja maavalitsuse kaalutlusotsusega.
Tuulikupargid looduskaitseobjektidel või nende läheduses	Looduskaitseseadus piirab väga rangelt ehitustegevust vaid reservaadis, sihtkaitsevööndis ja ehituskeeluvööndis. Muudel aladel on õiguslik alus leebem ja sisaldab kaitseala ja kaitsealuse objekti valitseja kaalutlusõigust.	Planeeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi koostamise faasis toimus tihe koostöö maavalitsuse, konsultandi ja Keskkonnaameti vahel. Tuginedes väga spetsiifilisele liigipõhisele teadmisele (nt väike-laukhani, väikeluik, kassikakk, kanakull) on määratletud konkreetne regulatsioon Keskkonnaameti poolt. Vahemaad on fikseeritud heakskiidetud KSH aruandes. Tegemist on valdkonnas pädeva asutuse kaalutlusotsusega.
Infrastruktuuri elemendid, sh kõrgepingeliinid,	Teeseadus, raudteeseadus, Majandus- ja kommunikat-siooniministri määrus	Kuna planeeringu koostamisel ei olnud teada konkreetsete tuulikute tehnilisi parameetreid, siis ei olnud võimalik

[7] Sotsiaalministri 04.03.2002 määrus nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja müratasemе mõõtmise meetodid".

[2] Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringute tuuleenergeetika teemaplaneeringud. „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne."

Tõenäoliselt ebasobivad või täiendavat tähele-panu vajavad alad	Alusdokument	Kaalutlusotsus
maanteed, raudteed	26.03.2007 määrus nr 19 „Elektripaigaldise kaitse-vööndi ulatus ja kaitse-vööndis tegutsemise kord“.	fikseerida tuulikupargi täpset lahendit. Tsoneeringu koostamisel kasutati nn näidistuulikut kogukõrgusega 150 m (sh torn 100 m). Välja on toodud, et järgnevates täpsemates planeeringutes tuleb lahendust korrigeerida vastavalt reaalselt valitavale tuulikule. Tegemist on olemasolevatel õigusaktidel ja pädevate ametkondade praktikal baseeruva generaliseeritud kaalutlus-otsusega.
Riigikaitselised radarid	Kaitseministeeriumi nõuded	Planeeringuprotsessi koostöö raames esitas Kaitseministeerium omapoolsed riigikaitse vajadustel tuginevad seisu-kohad elektrituulikute planeerimiseks. Välistavaks alaks määratleti 15 km radaritest. Tegemist on valdkonnas pädeva riigiameti nõudega.
Kalmistud	Kalmistuseadus	Planeeringulahenduse väljatöötamisel on lähtutud seaduse mõttest ja rakendatud 500 m puhvertsooni. Tegemist on maavalitsuste kaalutlus-otsusega.
Väärtuslikud maastikud	Planeerimisseadus, Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“	Väärtuslikele maastikele tuulikute planeerimine ei ole välistatud, kuid üldjuhul sinna arendusalasid ei planeeritud. Tegemist on kohalike omavalitsuste ja maavalitsuse kaalutlusotsusega.
Roheline võrgustik	Planeerimisseadus, Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“	Rohelise võrgustiku aladele tuulikute planeerimine ei ole välistatud, kuid üld-juhul sinna arendusalasid ei planeeritud. Tegemist on kohalike omavalitsuste ja maavalitsuse kaalutlusotsusega. Planeeringulahenduse väljatöötamisel võeti aluseks Siseministeeriumi poolt Eesti Maaülikooli teadlastelt tellitud töö „Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakonna maismaa-ala maakonnaplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu koostamine. Analüüs rohevõrgustiku osas teemaplaneeringuga kavandatavate objektidega kaasnevatest võimalikest mõjudest ja neid leevendavatest meetmetest“.

Keerukate otsuste tegemisel ei piisa vaid geoinformaatilisest andmebaaside töötlusest, vajalik on ka tulemuste ülevaatamine ja täpsustamine. Seepärast järgnes GIS-analüüsi abil tekkinud sobivusanalüüsi ehk tsoneeringu etapile tulemuste ülevaatamine ja täiendamine Pärnumaa kohalike omavalitsuste ja keskkonnaspetsialistide poolt. Analüüsi täpsustamise käigus lisati alade valikukriteeriumitesse täiendavat infot – kohalikul tasandil olulisi mälestusmärke, väärtuslikke alasid ja objekte jms.
Analüüsimise tulemus sõltus eelkõige planeeringu koostamise ajal kasutatud kaardikihtide ja andmebaaside täpsusest. Elektrituulikute rajamiseks edaspidi koostatavate detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teema-planeeringute või üldplaneeringute koostamisel ei tohiks elektrituulikute arendus-alade väljajoonistunud piire dogmaatiliselt järgida, kuna kogu ulatuslikku piirkonda hõlmava sobivusanalüüsi üldisel „lennukõrgusel" võib esineda ebatäpsusi. Seetõttu on arendusalale (või nende grupile) lisatud puhverala ning moodustatud arenduspiirkond.
Arenduspiirkond on suurim maa-ala, kuhu maakonnaplaneeringuga vastavuses saab üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringuga planeerida elektrituulikuid.

Teemaplaneeringu koostamisel on arvestatud Siseministeeriumi poolt koostatud dokumendiga „2011. aasta hädaolukordade riskianalüüside kokkuvõte" ja Päästeameti peadirektori 03.05.2011 käskkirjaga nr 93 kinnitatud dokumendiga „Hädaolukordade riskianalüüs. Ulatuslik tulekahju või plahvatus tööstus- või laohoonetes".

Elektrituulikute rajamiseks detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb kontrollida sobivusanalüüsis kajastatud informatsiooni vastavust hetkeolukorrale.

2.2 Tsoonide selgitus

Alljärgnevates alapeatükkides tuuakse ära tsoonid (tõenäoliselt ebasobivad alad, täiendavat tähelepanu vajavad alad, põhimõtteliselt sobivad alad) ning kriteeriu-mid, millega elektrituulikute arendusalade väljaselgitamisel on arvestatud.

Analüüsimisel kasutatud kriteeriumite lähtetingimusi (puhvertsoonid elamute, kaitsealuste objektide jne ümber) täpsustati maavalitsuste, huvigruppide, ekspertide ja laiema avalikkuse koostöös koosolekute, avalike arutelude ja muu planeeringu/KSH avalike menetluste kaudu. Ülevaade kriteeriumitest ja nende kujunemisest, sh lähtetingimuste täpsustamisest on esitatud II köites „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne".
Alljärgnevalt on esitatud ülevaade kriteeriumitest ja nende puhveralade ulatusest, millega käesoleva teemaplaneeringu lahenduse väljatöötamisel arvestati.

Nimetatud kriteeriumite ja puhveralade ulatusega tuleb arvestada edaspidi detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teema-planeeringu või üldplaneeringu koostamisel.

2.2.1 Tõenäoliselt ebasobivad alad

Alljärgnevalt on esitatud elektrituulikute rajamist tõenäoliselt välistavad ehk tõenäoliselt ebasobiva ala kriteeriumid (alad või objektid) ning neile määratud puhverala ulatused, millega sobivusanalüüsi koostamisel arvestati. Kriteeriumid alade ja objektidena ning määratud puhveralad moodustavad maakonna territooriumi osa, kuhu tõenäoliselt on välistatud elektrituulikute paigutamine. Need on:

1. Asustusalad, olemasolevad elamud. Puhverala ulatus 1000 m.
2. Tiheasustusalad. Puhverala ulatus 2000 m.
3. Puhke- ja virgestusalad. Puhverala ulatus 1000 m.
4. Kaitstavad loodusobjektid, Natura 2000 võrgustik ja vääriselupaigad. Täpne loetelu ja puhveralade ulatus (kui see on määratud) objektide ja alade lõikes on esitatud II köites „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne".
5. Suured infrastruktuuri elemendid (kõrgepingeliinid, riigimaanteed, raud-tee, gaasitrass, telekommunikatsiooni mastid). Puhverala ulatus 150 m. Tallinn-Pärnu-Ikla maantee puhul puhverala ulatus 2000 m.
6. Riigikaitselised objektid. Täpne loetelu ja puhveralade ulatus (kui see on määratud) objektide lõikes on esitatud II köites „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne".
7. Veekogud. Puhverala ulatus veekogu ehituskeeluvööndid: meresaartel 200 m; mererannal 100 m; üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 km² suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandus-süsteemi eesvoolul 50 m; allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 km² suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandus-süsteemi eesvoolul 25 m. Metsamaal ehituskeeluvöönd laieneb ranna või kalda piiranguvööndi piirini.
8. Kalmistud. Puhverala ulatus 500 m.
9. Lennuväljad. Täpne loetelu ja puhveralade ulatus (kui see on määratud) objektide lõikes on esitatud II köites „Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne".

Tõenäoliselt ebasobivad alad on sobivusanalüüsi kaardil nr 2 tähistatud punase tooniga ning tumekollase tooniga.

2.2.2 Täiendavat tähelepanu vajavad alad

Täiendavat tähelepanu vajavad alad ei välista otseselt elektrituulikute rajamist, kuid oma iseloomust tulenevalt vajavad planeeringu koostamise protsessi käigus täiendavat tähelepanu. Sobivusanalüüsis käsitletakse neid kui elektrituulikute rajamisel täiendavat tähelepanu vajavate alade kriteeriumeid, mis võivad olla elektrituulikute rajamiseks mittesobiva iseloomuga, kuid analüüsitavad iga üksik-juhtumi puhul eraldi.

Kriteeriumid alade ja objektidena (ilma puhveralata), millega sobivusanalüüsi koostamisel arvestati ja mis edaspidi elektrituulikute asukoha valikul täiendavat tähelepanu vajavad, on:

1. Roheline võrgustik maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" mõistes.
2. Väärtuslikud maastikud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" mõistes.
3. Kaitsestaatuseta loodusväärtuslikud objektid ja kaitstavate objektide puhvertsoonid.
4. Kultuurimälestised ja pärandkultuuri objektid.
5. Keskkonnaregistrisse kantud maardlad.

Täiendavat tähelepanu vajavad alad on sobivusanalüüsi kaardil nr 2 tähistatud kollase tooniga.

2.2.3 Põhimõtteliselt sobivad alad

GIS-analüüsi meetodile tuginedes on kaardil *tõenäoliselt ebasobivad alad* ning *täiendavat tähelepanu vajavad alad* koos puhveralaga. Kriteeriumite puhul on lähtutud kehtivast seadusandlusest ning puhverala määramisel maavalitsuste, kohalike omavalitsuste (eeskätt elamute, puhkealade ja üldkasutatavate hoonete ümber kantud puhverala ulatuse määramisel) ja ametkondade poolt protsessi käigus kujundatud seisukohtadest.

Elektrituulikute rajamiseks põhimõtteliselt sobivate aladena (sobivusanalüüsi kaardil valge ala) on käesolevas teemaplaneeringus määratletud *tõenäoliselt ebasobivatest aladest* ning *täiendavat tähelepanu vajavatest aladest* väljajäävad alad. Need on alad, kus teadaolevalt ei asu eelnevates alapeatükkides 2.2.1 ja 2.2.2 loetletud välistavaid ja täiendavat tähelepanu vajavaid kriteeriumeid ning puhveralasid.

2.2.4 Elektrituulikute arendusalade ja arenduspiirkondade määramine

Elektrituulikute arendusalad selgusid kohalike omavalitsuste, maavalitsuse ja eskiislahendust tutvustavatel avalikel aruteludel tehtud ettepanekute alusel, samuti korrigeeriti alasid planeeringu koostamisel ametkondade poolt tehtud

ettepanekute põhjal. Alade määramisel on kohalikud omavalitsused lähtunud geoinformaatilisest analüüsikaardist ning lokaalsel tasandil teadaolevast, sh subjektiivse iseloomuga, informatsioonist (esitatud II köites *„Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine.* Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne"). Seetõttu kattuvad osadel juhtudel elektrituulikute arendusalad tõenäoliselt ebasobiva alaga (näiteks elamumaaga, mille korral põhikaardil kajastuv elamu on hävinud) või täiendavat tähelepanu vajava alaga.

Lisaks elektrituulikute arendusaladele on kaardil elektrituulikute arenduspiirkonnad. Kuna sobivusanalüüsi täpsus on määratud eeskätt kasutatud kaardikihtide ja andmebaaside täpsusega ning tuleneb maakonnaplaneeringu üldistusastmest, ei tohiks detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringute või üldplaneeringute koostamisel arendusala piire üksüheselt järgida. Seetõttu on arendusalade piire üldistatud ning kaardile on kantud ka arenduspiirkonna piir.
Arenduspiirkond võimaldab paindlikke otsuseid edaspidisel planeerimisel juhul, kui olukord muutub piiranguid põhjustavate objektide osas. Edaspidise detailplaneeringu või üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringuga elektrituulikute paigutamiseks ettenähtud ala maksimaalse ulatuse määramisel tuleb lähtuda maakonna teemaplaneeringuga määratud elektrituulikute arenduspiirkondade piiridest.
Arenduspiirkond on maksimaalne maa-ala, mille maakasutusotstarve võimaldab elektrituulikute rajamist, st arenduspiirkond on arendusalale (või nende grupile) puhveralade lisamisega moodustatud territoorium, mille sees võib elektrituulikute arendusala laieneda või kitseneda, kui see osutub võimalikuks sobivuskriteeriumite täpsema analüüsi tulemuste alusel järgnevate planeeringute koostamisel.
Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamise käigus täpsustuvad nii elektrituulikute asukohad, selguvad täiendavad elektrituulikute rajamist välistavad/mittevälistavad kriteeriumid (nende olemasolul/mitteolemasolul), mille arvestamine maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus ei olnud planeerimistasandist tulenevalt võimalik.

3 Teemaplaneeringu lahendus

3.1 Elektrituulikute arendusalad

Alljärgnevalt on iga arendusala kohta esitatud tabel, illustratiivne kaart ja tekstiline lühikokkuvõte. Selgitused tabelis kajastuva informatsiooni osas on esitatud lisas 2.

Arendusalade numeratsioon on kujunenud planeeringu eskiislahenduse väljatöötamisel. Pidevat ümbernummerdamist kooskõlastamise käigus mõne ala ärajäämisel või lisandumisel ei ole tehtud, et vältida täiendavat segadust erineva ajahetke lahenduste vahel. Seetõttu ei ole järgnevalt esitatud ülevaates alade numeratsioon kõiki numbreid järjest käsitlev.

3.1.1 Arendusala P1 Varbla vallas

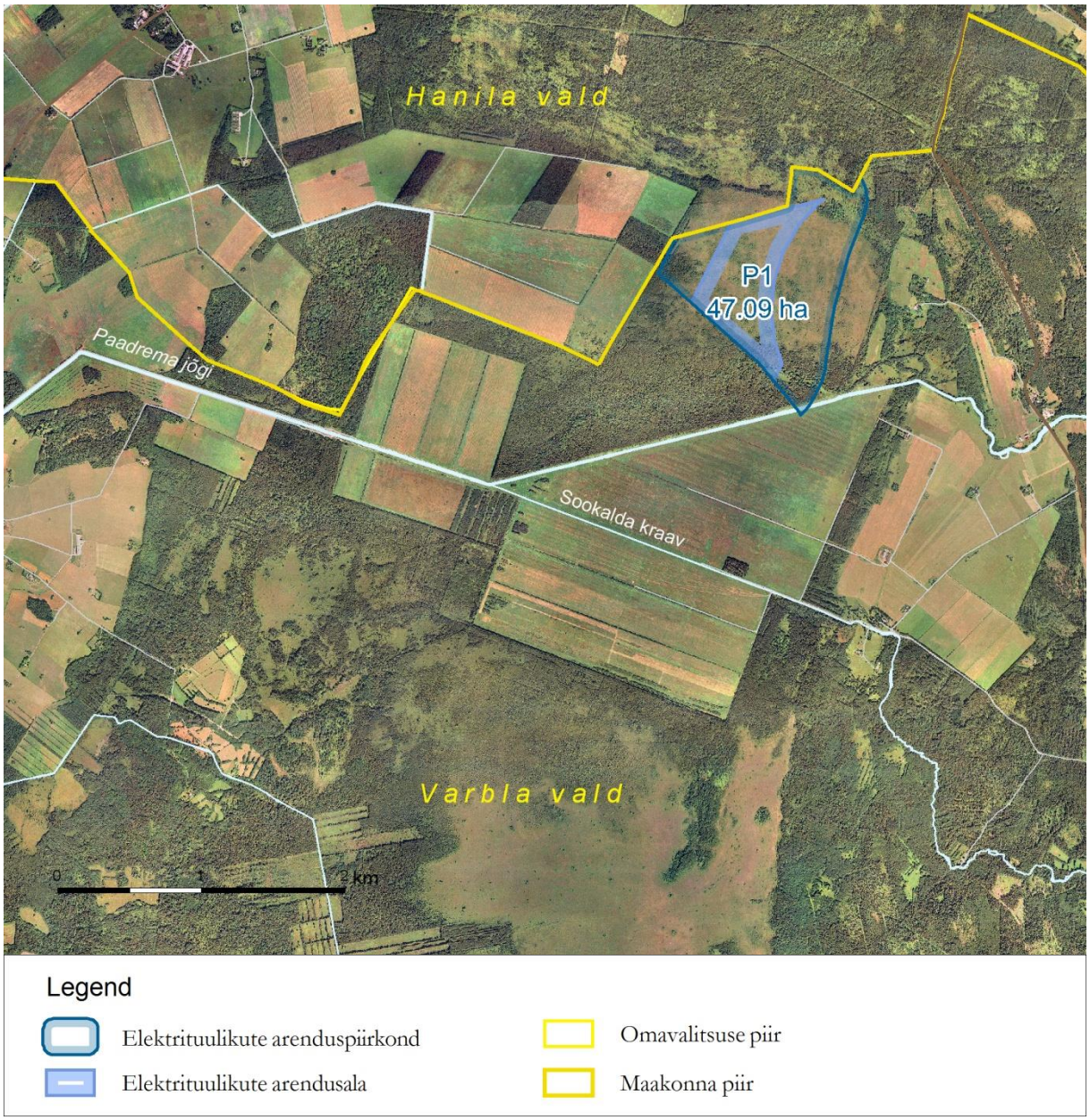

Arendusala P1 asub Varbla valla põhjaosas Paadrema soos. Ala edasisel arendamisel peab tähelepanu pöörama mitmetele peamiselt looduskaitsest tulenevatele võimalikele konfliktidele. Nimelt kattub ala Kiska Natura varinimekirja alaga, kus on tuvastatud Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpe (sinihelmika kooslused, puisniidud, liigirikkad madalsood). Varinimekirja alast Natura loodusala moodustamist käesoleval hetkel välistada ei saa. Arvestama peab edaspidi ka Paadrema loodusalaga (1,7 km kaugusel), mis on moodustatud erinevate elupaigatüüpide kaitseks. Kuna alal ja selle läheduses on teada mitmeid kaitstavate linnuliikide pesituspaiku (punaselg-õgija, kaljukotkas, merikotkas) ning linnustiku rände analüüs viitab võimalikule konfliktile lindude rändekoridoriga (veelinnud, sookurg), siis on vajalik edasiste detailsemate planeeringute korral täpsustada ka võimalikke mõjusid piirkonna linnustikule. Tõenäoliselt tuleb arvestada keerukate ehitusgeoloogiliste tingimustega ning

võimalike konfliktidega samal territooriumil maavara kasutamise ja tuuleenergia arendamise vahel.

Pärnumaa, Varbla vald			P1		
Arenduspiirkonna pindala			126 ha		
Arendusala pindala			47 ha		
Tuuleressurss			7,26 – 7,75 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		Aren-dusala sees	Aren-dusala lähedal	Kommentaar
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 3,6 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkemaa (RMK) asub ca 2,8 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Paatsalu-Varbla laidude väärtmaastik ca 4,8 km
4.	Muinsuskaitse				Asulakoht 1,7 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 1,8 km
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Paadrema looduskaitseala 2 km
		Hoiuala			Tuhu hoiuala (Läänemaa) 1,7 km
		Püsielupaik			Tiilima must-toonekure püsielupaik 5,4 km
		Kaitsealused liigid	x		Alas sees Lanius collurio (punaselg-õgija), Aquila chrysaetos (kaljukotkas) 2,7 km ja 3,4 km Haliaeetus albicilla (merikotkas) 3,4 km
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Tammari tamm ca 7,3 km
		Vääriselupaik			VEP nr.115042 ca 2,5 km
		Natura 2000			Tuhu-Kesu linnuala/Tuhu loodusala 1,7 km
		Natura 2000 varinimekirja alad	x		Asub peaaegu täielikult varinimekirja alas Kiska
		Märgala	x		Enamus alast asub Paadrema (Anepselja) soo kirdeosas
		ELF-i poolt inventeeritud alad	x		Enamus alast asub Paadrema (Anepselja) soo kirdeosas
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 4030 (nõmmeniit) ca 1,7 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Paadrema ohvriallikas ca 2 km
		Projekteeritav kaitseala			Tuhu hoiuala ca 1,7 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				Paadrema jõgi 230 m
9.	Maavarad		x		Kattub Paadrema turbamaardlaga
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Risti-Hallivanni kõrvalmaantee ca 0,8 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Helmküla ca 5,6 km
		Raudtee			Lähim ca 43 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 46 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Riigikaitsemaa Lihulas (Mäe tn) ca 14 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 41 km

3.1.2 Arendusala P2 Varbla vallas

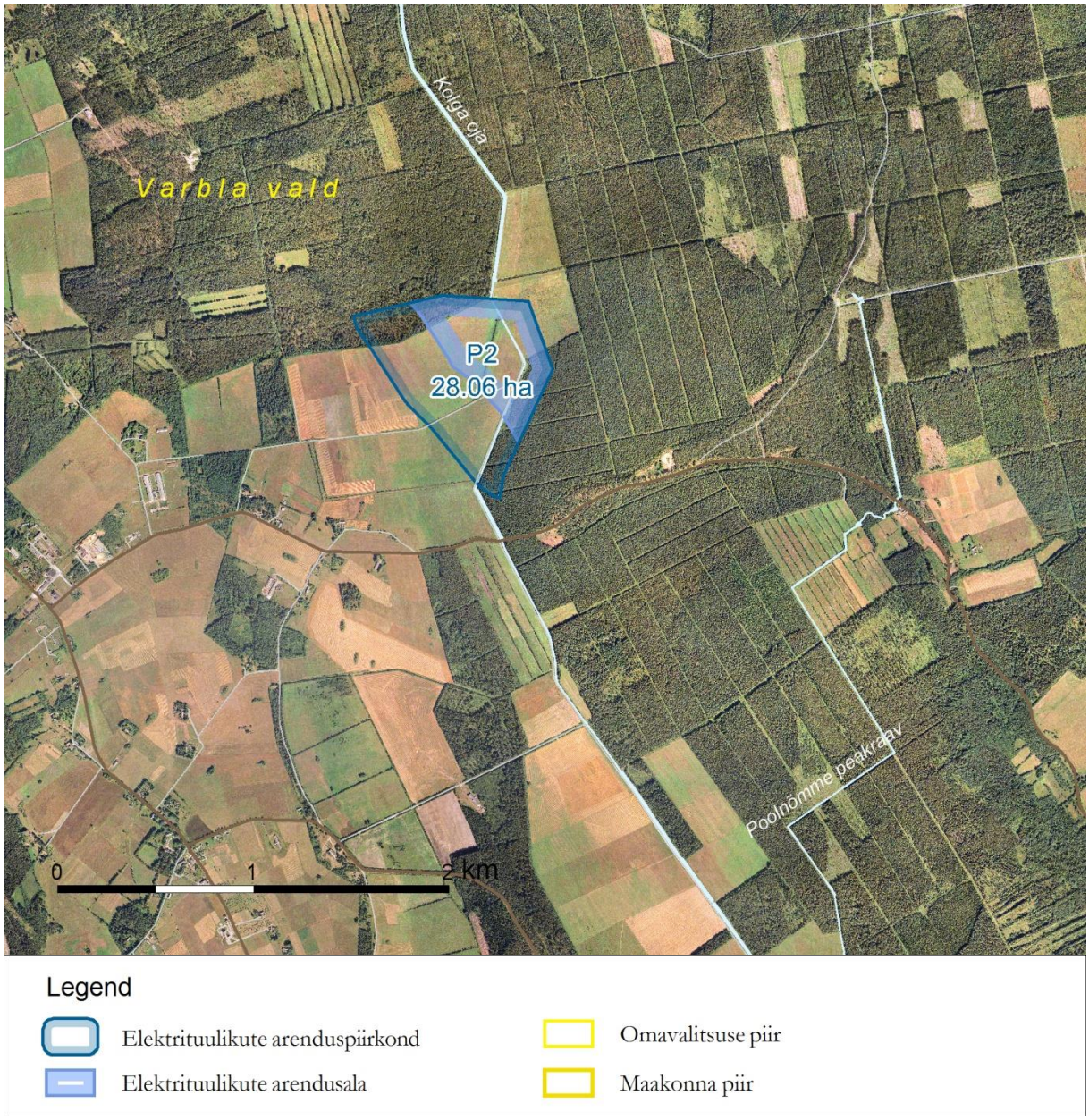

Arendusala P2 ala asub Varbla vallas. Alale tuulikute planeerimisel tuleb arvestada, et ala läbib Kolga oja. Sisulisemalt tuleb läheneda ja täpsemalt hinnata ala olulisust linnustikule, kuna lähemal kui 5 km asuvad mitmete lindude (must-toonekurg, merikotkas) püsielupaigad ning täielikult ei saa välistada võimalust, et ala arendamine mõjutab lindude pesitusterritooriumile jäädes püsielupaikade kvaliteeti.

Pärnumaa, Varbla vald		P2		
Arenduspiirkonna pindala		61 ha		
Arendusala pindala		28 ha		
Tuuleressurss		7,51 – 8,00 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**	**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**

Pärnumaa, Varbla vald			P2		
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvertsooniga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Ca 2 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Ca 1,7 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Varbla väärtmaastik ca 1,8 km
4.	Muinsuskaitse				Ohvrikivi Püha kivi 2 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 2 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb rohevõrgustikuga
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Ännikse looduskaitseala ca 2,1 km
		Hoiuala			Varbla hoiuala ca 3,6 km
		Püsielupaik			Merikotka Kilgi ja Kilgi 2 püsielupaik 2,4 km, Varbla püsielupaik 4,8 km ning Raheste must-toonekure püsielupaik 3,5 km.
		Kaitsealused liigid			Sama, mis püsielupaigad
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Suur rändrahn ca 5,5 km
		Vääriselupaik			VEP nr. 115088 ca 2,1 km
		Natura 2000			Varbla loodusala ca 3,6 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Matu 2,4 km
		Märgala			Kaansoo (Kilgi Kaansoo, Varbla Kaansoo) säilmed 1 ca 2,6 km
		ELF-i poolt inventeeritud alad			Kilgi Matu soovikumets ca 2,1 km
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6280 (lood) ca 4,8 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Nõmmeküla Rahapaja kivi (Rahakivi) 4.8 km
		Projekteeritav kaitseala			Allika kanakulli püsielupaik 3.5 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud		x		Kolga oja
9.	Maavarad				Mureoru liivamaardla 370 m
10.	Infra-struk-tuur	Maantee	x		Varbla-Kilgi-Rammuka kõrvalmaantee 0,4 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Helmküla ca 2,6 km
		Raudtee			Lähim asub ca 41 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 43 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Pärlselja laager ca 7,4 km
12.	Lennundus				Kihnu lennuväli ca 34 km

3.1.3 Arendusala P7 Halinga vallas

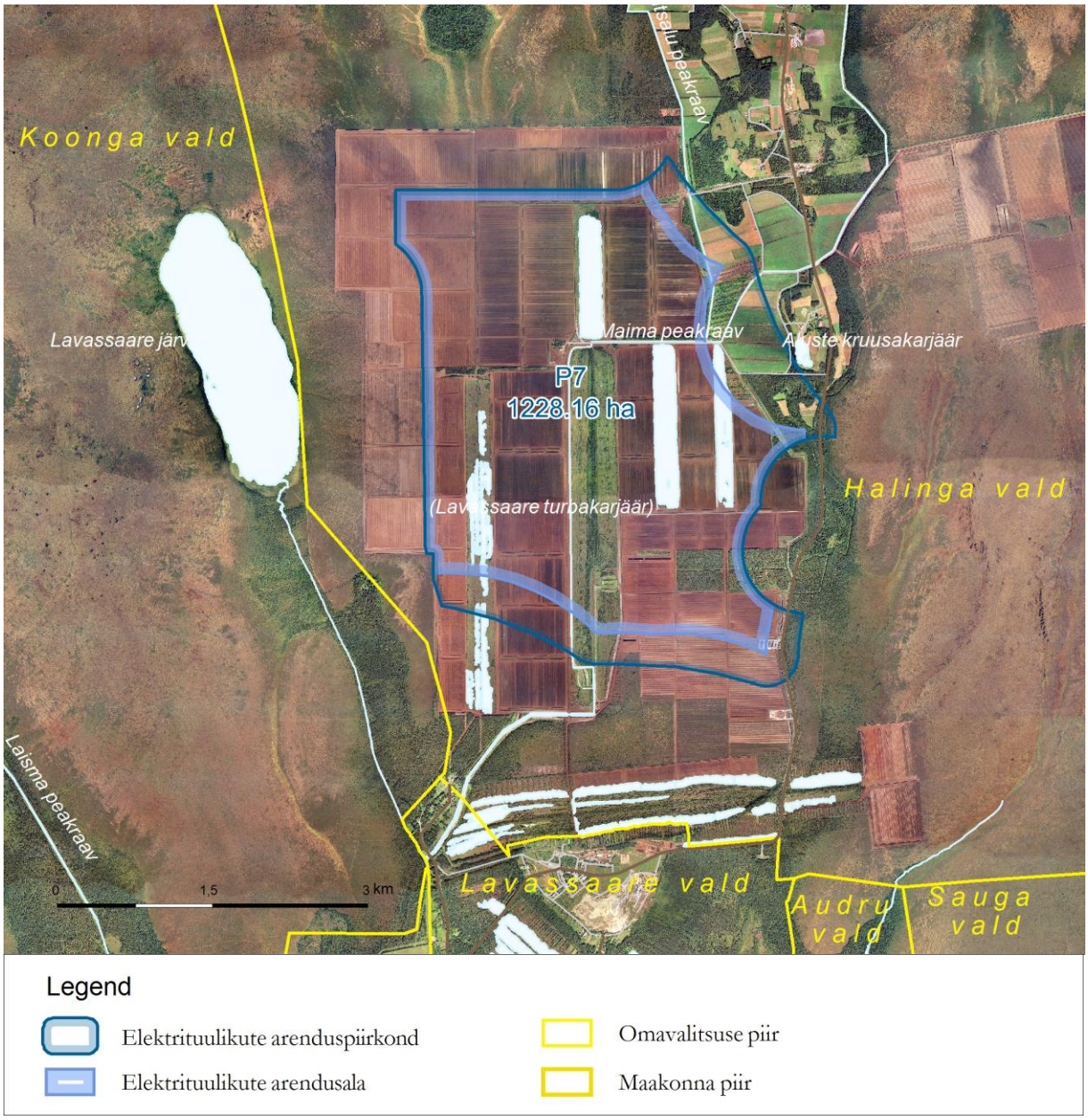

Arendusala P7 on ulatuslik ala, mis asetseb Halinga vallas looduslike tingimuste poolest tuuleenergia arendamiseks suhteliselt keerukate tingimustega aukohas. Arendusala kattub suures ulatuses Lavassaare turbamaardla aktiivse tarbevaruga, mistõttu tuleb arvestada võimlike keerukate ehitusgeoloogiliste tingimustega ja võimalike konfliktidega samal territooriumil maavara kasutamise ning tuuleenergia arendamise vahel. Ala asub kogu ulatuses maakonna teemaplaneeringuga määratletud väärtuslikul maastikul, mida on samuti vajalik täpsemalt käsitleda silmas pidades väärtmaastiku eemärke ja tuulikute sobivust alale. Piirkonnas leidub mitmeid erinevaid looduskaitselisi väärtusi, millega on edaspidisel ala planeerimisel oluline arvestada. Alast 0,6 km kaugusel asub Natura 2000 Lavassaare linnu- ja loodusala (Lavassaare hoiualaga). Lisaks leidub 5 km lähiraadiuses mitmete kaitstavate linnuliikide (kaljukotkas, kanakull) püsielupaiku. Linnustiku rände analüüsi kohaselt on üheks võimalikuks konfliktiks ka väikeluige (rahvusvahelise) ja laululuige koondumisalade asumine osaliselt

sellel alal. Ala edasisel planeerimisel on vaja täpsustada linnukaitselist aspekti. Vähem oluliste aspektidena võib välja tuua infrastruktuuri ja veekogudega arvestamise - alal kulgeb tööstusraudtee ning asuvad turbakarjäärid.

Pärnumaa, Halinga vald			P7		
Arenduspiirkonna pindala			1514 ha		
Arendusala pindala			1228 ha		
Tuuleressurss			7,26 – 7,75 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirnb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			2 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkemaa (RMK) asub ca 9,4 km kaugusel
3.	Väärtuslikud maastikud		x		Ala jääb täielikult Lavassaare-Virussaare väärtmaastikule
4.	Muinsuskaitse				Ohvrikivi ca 1,1 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 6 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Virussaare rabasaar 0,6 km
		Hoiuala			Lavassaare hoiuala 0,6 km
		Püsielupaik			Laisma kaljukotka püsielupaik 3,8 km; Pitsalu kanakulli püsielupaik 600 m
		Kaitsealused liigid			Sama, mis eelmine
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Vahenurme künnapuu ca 5,8 km
		Vääriselupaik			Alaga piirneb VEP nr160023
		Natura 2000			Lavassaare linnuala/loodusala 0,6 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Parisselja ca 5,1 km
		Märgala			Puutub servapidi kokku Maima raba (lääneosa)
		ELF-i poolt inventeeritud alad			160 m
		Poollooduslikud kooslused			elupaigatüüp 6280 (lood) ca 3,7 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Maima ohvrikivi (ja raudteekivi) ca 1.1 km
		Projekteeritav kaitseala			Piirneb Lavassaare looduskaitsealaga
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud		x		Lavassaare turbakarjäärid (8), Maima peakraav, Pitsalu peakraav
9.	Maavarad		x		Enamus alast kattub Lavassaare turbamaardlaga
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Audru-Lavassaare-Vahenurme tee ca 140 m
		Kõrgepingeliin al 35 kV			2,2 km kaugusel lähim kõrgepingeliin
		Raudtee			Lai raudtee ca 15 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 16 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Pärnu-Jaagupi riigikaitsemaa ca 8 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 12 km

3.1.4 Arendusala P8 Vändra vallas

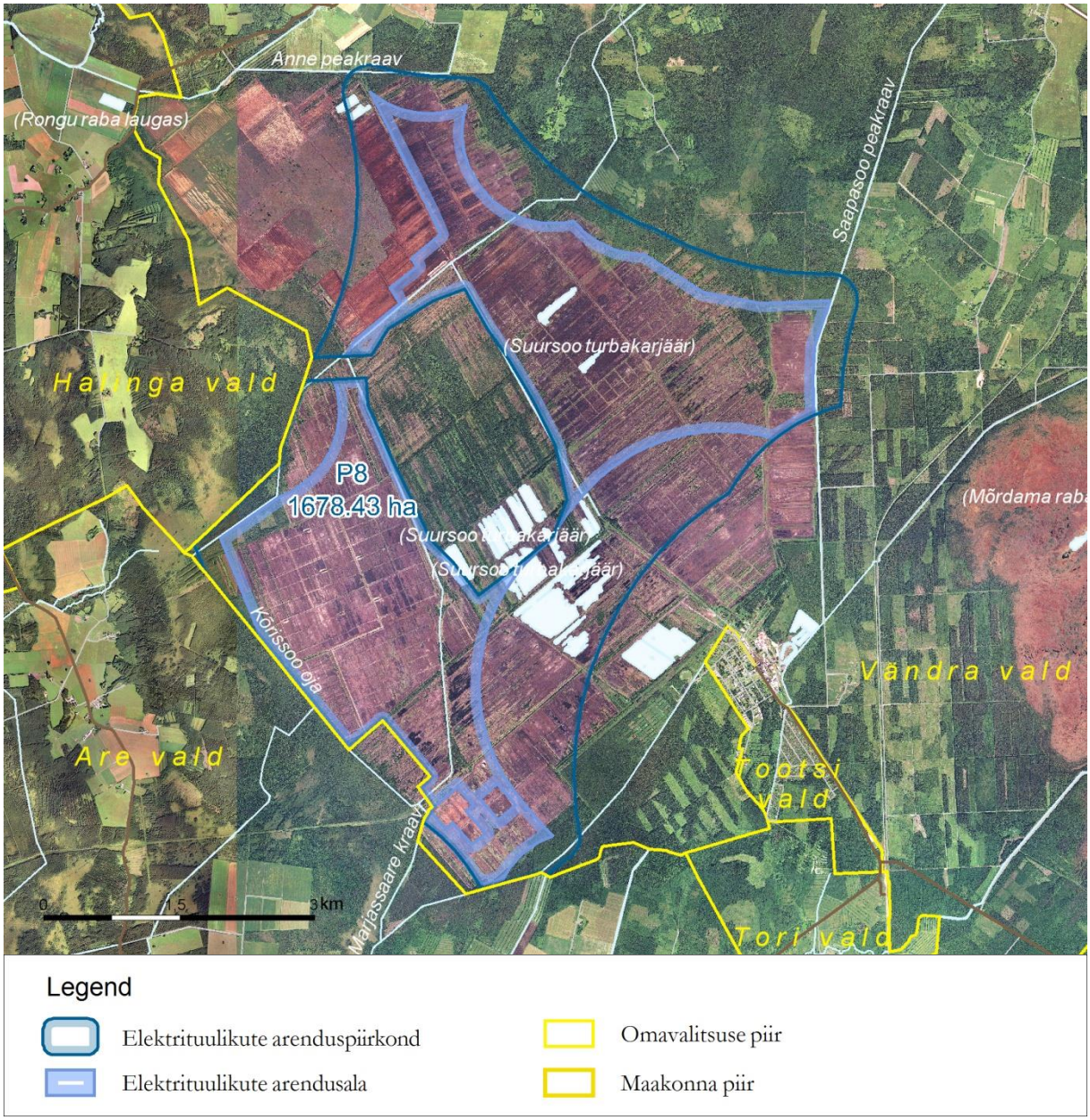

Arendusala P8 on ulatuslik ala, mis asetseb Vändra vallas looduslike tingimuste poolest tuuleenergia arendamiseks suhteliselt keerukate tingimustega asukohas. Ala hõlmab Suursood, mis on terves ulatuses turbapinnasega ala. Alale jäävad Pööravere turbamaardla passiivse tarbevaru plokid ja saarena asuvad seal ka sama maardla aktiivse tarbevaru plokid. Tõenäoliselt tuleb arvestada keerukate ehitusgeoloogiliste tingimustega ja võimalike konfliktidega samal territooriumil maavara kasutamise ning tuuleenergia arendamise vahel. Lisaks tuleb tähelepanu pöörata ümbruskonna looduskaitselistele väärtustele. Selle ala keskel asub Natura 2000 võrgustiku Ämmamäe loodusala (ja hoiuala), kus kaitstakse esmatähtsat elupaigatüüpi - vanu laialehiseid metsi (*9020). Alale lähemal kui 5 km asuvad mitmete kaitstavate linnuliikide (must-toonekure, väike-konnakotka) püsielupaigad ning osaliselt asuvad seal ka sookure rändeaegsed koondumiskohad, mistõttu konfliktide vältimiseks on vajalik täpsustada ala

tegelikku olulisust (kasutatavust) nende liikide jaoks. Alal on ka mitmeid veekaitselisi kitsendusi - palju turbakarjääri järvi.

Pärnumaa, Vändra vald			P8		
Arenduspiirkonna pindala			2841 ha		
Arendusala pindala			1678 ha		
Tuuleressurss			7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustu salad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			2,3 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkemaa asub 6 km kaugusel Selja külas
3.	Väärtuslikud maastikud				Kaisma järvede väärtmaastik ca 2,4 km
4.	Muinsuskaitse				Kivikalme ca 1,9 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 3,3 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Kergu looduskaitseala ca 0,9 km
		Hoiuala			Ämmamäe hoiuala ca 0,3 km
		Püsielupaik			Tootsi must-toonekure püsielupaik ca 1,6 km, Tabria väike-konnakotka püsielupaik 1,9 km, Künnametsa must-toonekure püsielupaik 4,5 km ja Viluvere (2) ning Tabria (4) väike-konnakotka püsielupaigad 2,6 km.
		Kaitsealused liigid			Sama, mis eelmine
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Kivimurru rändrahn ca 1 km
		Vääriselupaik			VEP nr.160081 ca 260 m
		Natura 2000			Ämmamäe loodusala 0,3 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Kaisma ca 3,6 km
		Märgala	x		Väike kattuvus
		ELF-i poolt inventeeritud alad	x		Väike kattuvus
		Poollooduslikud kooslused			elupaigatüüp 6210 (kuivad niidud lubjarikkal mullal) ca 5,1 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Kivimurru rändrahn ca 1 km
		Projekteeritav kaitseala			Kõrisoo 1 väike-konnakotka püsielupaik 1,7 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud		x	x	Suursoo turbakarjääri järved (18) ja Are jõgi
9.	Maavarad		x		Pööravere turbamaardla
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Mõisaküla-Metsavere ja Tootsi-Piitsaoja kõrvalmaanteed ca 1 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Papiniidu ca 3 km
		Raudtee			Lähim ca 1 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 4 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Pärnu-Jaagupi riigikaitsemaa ca 10 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 21 km

3.1.5 Arendusala P9 Vändra vallas

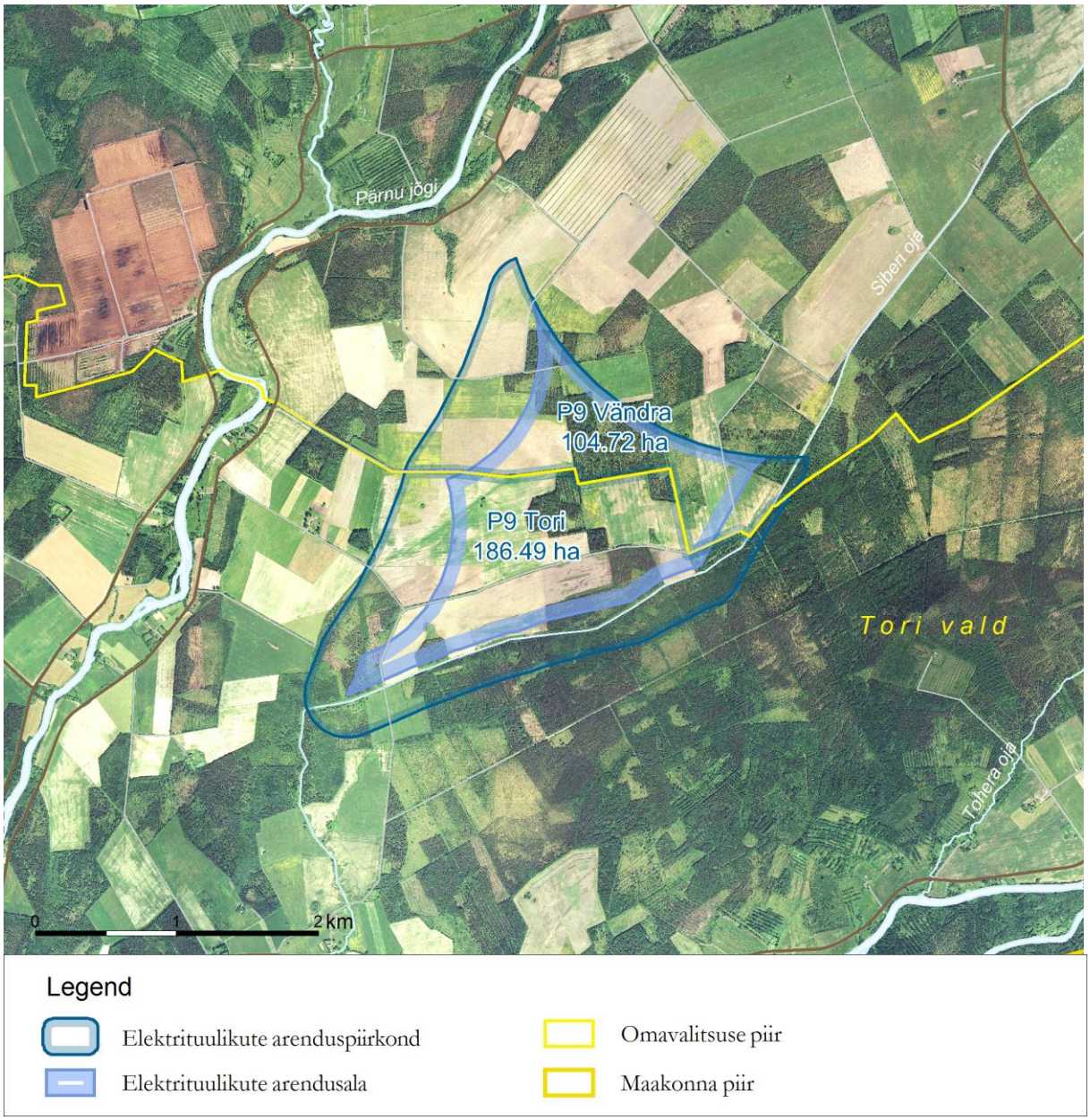

Arendusala P9 Vändra valda jääv osa asub valla lõunapiiril ja hõlmab mosaiikset maastikku, mis koosneb nii põllu- kui metsamaadest. Tähelepanuväärsemaks looduskaitseliseks asjaoluks on mitmete väike-konnakotkaste püsielupaikade asetsemine alale lähemal kui 5 km. Edasisel planeerimisel on vajalik täpsustada ala tähtust nende lindude pesitsusterritooriumina, et välja selgitata kas ja kui olulisel määral võiksid püstitatavad tuulikud püsielupaikadel kaitstavaid linnuliike mõjutada. Samuti vajab arvestamist asjaolu, et arendusalast põhjapool on väikeluige rahvusvahelise tähtsusega toitumisala.

Pärnumaa, Vändra vald	P9 (Vändra)
Arenduspiirkonna pindala	191 ha
Arendusala pindala	105 ha
Tuuleressurss	7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel

Nr	Kriteerium		Arend-usala sees	Aren-dusala lähedal	Kommentaar
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			1,1 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala ca 2,7 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Tori piirkonna väärtmaastik ca 0,8 km
4.	Muinsuskaitse				Ohvrikivi Kurikivi ca 1,1km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 10,4 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb rohevõrgu struktuuridega
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Soomaa rahvuspark ca 2,9 km
		Hoiuala			Pärnu jõe hoiuala ca 0,9 km
		Püsielupaik			Rahnoja väike-konnakotka püsielupaigad (2) 1,9 km, Riisa 3,2 km, Reinumurru ja Reinumurru 2 ca 4,2 km ja Vihtra väike-konnakotka püsielupaik 4,9 km
		Kaitsealused liigid			Sama, mis eelmine, lisaks paksukojaline jõekarp ca 0,9 km
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Ratta rändrahn 5,7 km
		Vääriselupaik			VEP nr.111054 ca 1,1 km
		Natura 2000			Pärnu jõe loodusala ca 0,9 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Tellissaare ca 5,4 km
		Märgala			750 m
		ELF-i poolt inventeeritud alad			750 m
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6450 (lamminiidud) ca 3,5 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Kuresoo raba ca 3,6 km
		Projekteeritav kaitseala			Aesoo metsise püsielupaik ca 1,2 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				Siberi oja 130 m
9.	Maavarad				Kavasoo turbamaardla ca 2,2 km
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Suurejõe-Vihtra-Jõesuu kõrvalmaantee ca 0,8 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Paide-Sindi ca 5,6 km
		Raudtee			Lähim asub ca 9 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 8 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kaitseliidu lasketiir 8 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 31 km

3.1.6 Arendusala P9 Tori vallas

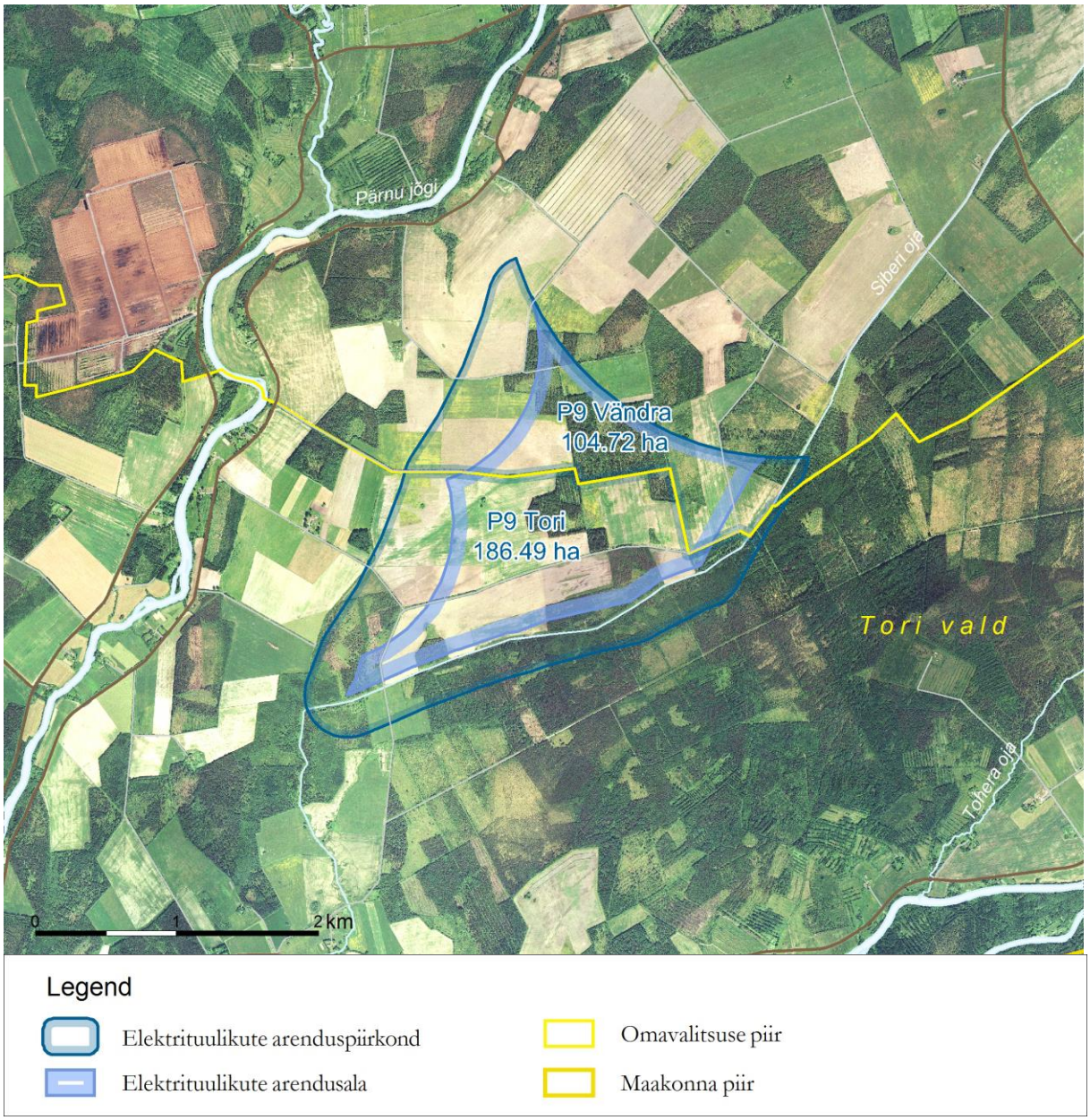

Arendusala P9 Tori valda jääv osa asub valla põhjapiiril ja hõlmab peamiselt põllumajanduslikus kasutuses olevat maad ning vähesel määral ka metsamaad. Tähelepanuväärsemaks looduskaitseliseks aspektiks on mitmete väike-konnakotkaste püsielupaikade asetsemine 5 km raadiuses. Edasisel planeerimisel on vaja täpsustada ala tähtust nende lindude pesitsusterritooriumina, et välja selgitata, kas ja kui olulisel määral võiksid alale püstitatavad tuulikud püsielupaikadel kaitstavaid linnuliike mõjutada.

Pärnumaa, Tori vald	P9 (Tori)
Arenduspiirkonna pindala	365 ha
Arendusala pindala	186 ha
Tuuleressurss	7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel

Nr	Kriteerium		Aren-dusala sees	Aren-dusala lähedal	Kommentaar
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 2,1 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala ca 1,1 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Piirneb Tori piirkondliku väärtmaastikuga
4.	Muinsuskaitse				Muinsuskaitsealune kalmistu ca 1,9 m
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 8,9 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Soomaa rahvuspark ca 2,8 km
		Hoiuala			Pärnu jõe hoiuala ca 1,3 km
		Püsielupaik		x	Ala kattub täielikult kolme väike-konnakotka (2 Rahnoja ja 1 Riisa) püsielupaiga kollase puhvriga (2,1-3 km).
		Kaitsealused liigid			Sama, mis eelmine, lisaks võldas ca 1,3 km
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Ratta rändrahn ca 4 km
		Vääriselupaik			VEP nr. 126121 ca 0,7 km
		Natura 2000			Pärnu jõe loodusala ca 1,3 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Tellissaare ca 5,9 km
		Märgala			0,6 km
		ELF-i poolt inventeeritud alad			0,6 km
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6510 (aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud) ca 3,4 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Kuresoo raba ca 3,6 km
		Projekteeritav kaitseala			Aesoo metsise püsielupaik ca 1,5 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				Siberi oja 50 m
9.	Maavarad				Kavasoo turbamaardla ca 2,1 km
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Suurejõe-Vihtra-Jõesuu kõrvalmaantee ca 1,2 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Paide-Sindi ca 5,8 km
		Raudtee			Lähim asub ca 9 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 8 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kaitseliidu lasketiir 11 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 29 km

3.1.7 Arendusala P10 Tori vallas

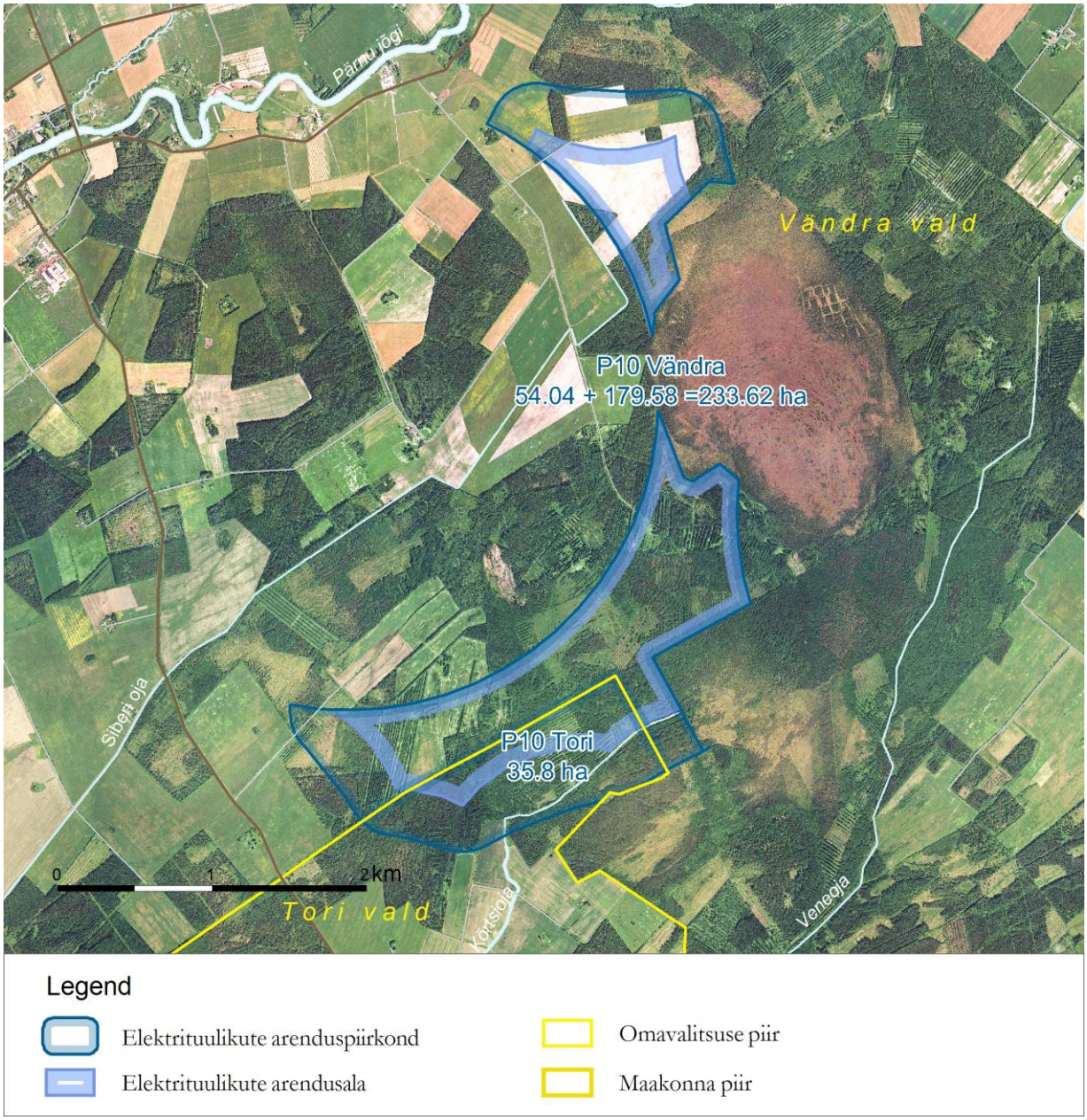

Arendusala P10 alast jääb Tori valda suhteliselt väike osa, mis hõlmab sealset metsamaad. Tähelepanuväärsemaks looduskaitseliseks aspektiks on mitmete väike-konnakotkaste püsielupaikade asetsemine 5 km raadiuses. Edasisel planeerimisel on vaja täpsustada ala tähtust nende lindude pesitsusterritooriumina, et välja selgitata, kas ja kui olulisel määral võiksid püstitatavad tuulikud püsielupaikadel kaitstavaid linnuliike mõjutada. Lindude rände analüüsist selgub, et konflikt võib tekkida väikeluige toitumiskoha lähedal, mistõttu peab edasisel arendamisel rakendama ettevaatusprintsiipi.

Pärnumaa, Tori vald	P10 (Tori)
Arenduspiirkonna pindala	101 ha

Pärnumaa, Tori vald			P10 (Tori)		
Arendusala pindala			36 ha		
Tuuleressurss			7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 4,5 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Tohere jahispordiala ca 8,2 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Soomaa ca 2,8 km
4.	Muinsuskaitse				Võiera küla kalmistu ca 4,2 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 6,5 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik		x		Kattub (maakonna väike)
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Soomaa rahvuspark ca 3,5 km
		Hoiuala			Tellissaare hoiuala ca 300m
		Püsielupaik			Vihtra , Kaansoo ja Rahnoja väike-konnakotka püsielupaikade kollane puhver katab ala (2,3-3,1 km)
		Kaitsealused liigid		x	3 konnakotka(I) pesapaika kuni 5 k m kaugusel, kuradi sõrmkäpp ca 300 m
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Kalevipoja vestitasku kivi ca 3,2 km
		Vääriselupaik			VEP nr. 111059 ca 1,4 km
		Natura 2000			Tellissaare loodusala ca 300m
		Natura 2000 varinimekirja alad			Tellissaare ca 0,4 km
		Märgala			Veneoja soo siirdesoo-osa ca 0,3 km
		ELF-i poolt inventeeritud alad			Veneoja soo siirdesoometsa-osa ca 0,3 km
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6270 (liigirikkad niidud lubjavaesel mullal) ca 3,5 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Kalevipoja vestitaskukivi ca 3,2 km
		Projekteeritav kaitseala			Tellissaare hoiuala ca 0,5 km
		Kaitsestaatuseta liigid			Ojasilm ca 4,2 km
8.	Veekogud				Kõrtsioja 25 m
9.	Maavarad				Leiburi turbamaardla ca 5,6 km
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Suurejõe-Vihtra-Jõesuu kõrvalmaantee ca 1 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Paide-Sindi ca 8,5 km
		Raudtee			Lähim asub ca 15 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 7 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kaitseliidu lasketiiru ca 7 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 36 km

3.1.8 Arendusala P10 Vändra vallas

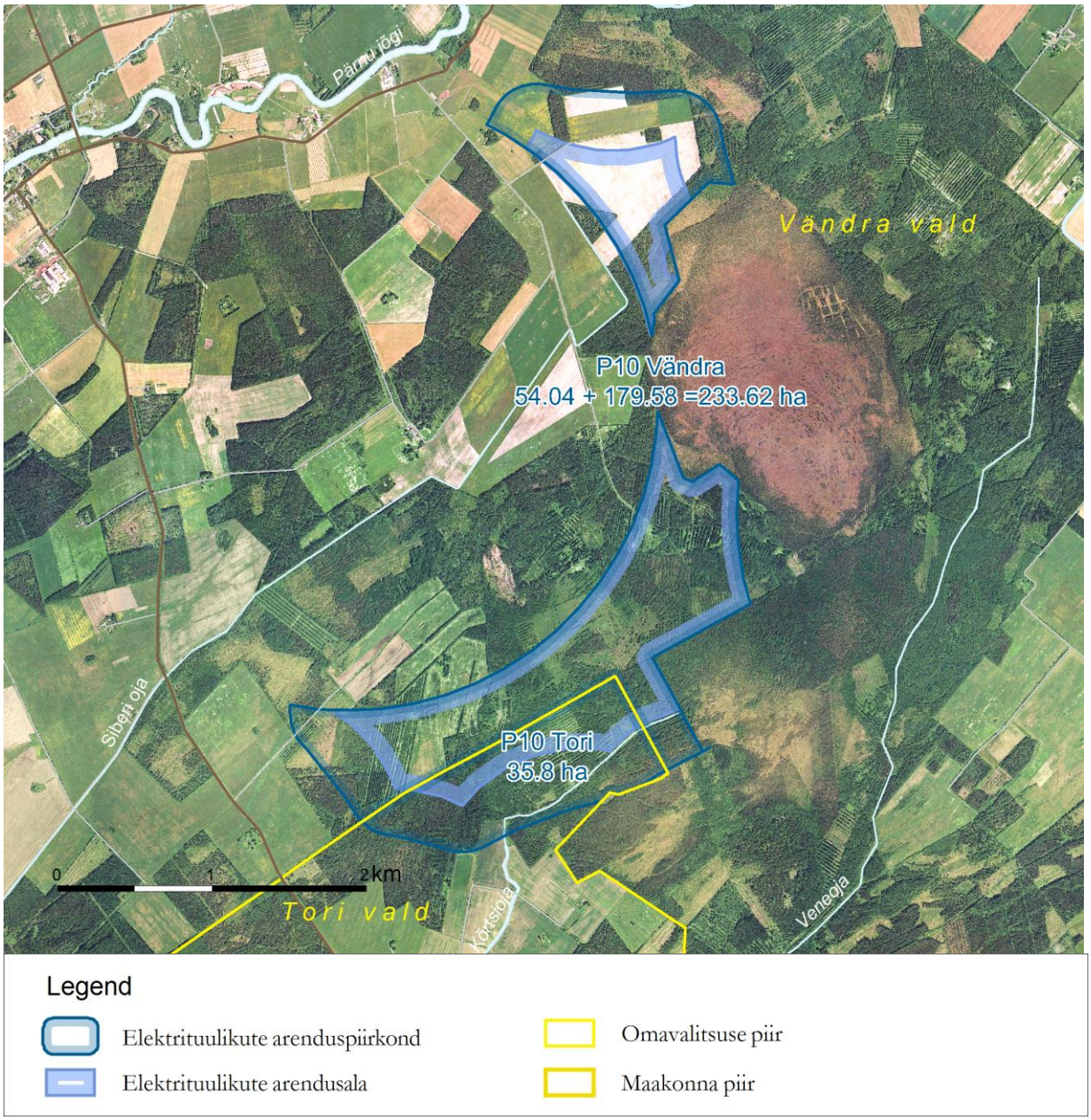

Suurem osa kogu arendusalast P10 jääb Vändra valda ja hõlmab suhteliselt mitmekesist maastikku - Tellissaare raba äärset metsa ja põllumajanduslikus kasutuses olevat maad. Tähelepanuväärsemaks looduskaitseliseks aspektiks on viie väike-konnakotka püsielupaiga asetsemine 5 km lähiraadiuses. Et välja selgitata, kas ja kui olulisel määral võiksid püstitatavad tuulikud püsielupaikadel kaitstavaid linnuliike mõjutada, on edasisel planeerimisel vaja täpsustada ala tähtsust nende lindude pesitsusterritooriumina. Lindude rände analüüsist selgub, et konflikt võib tekkida mitme väikeluige toitumiskoha lähedal, mistõttu on vaja edasisel arendamisel rakendada ettevaatusprintsiipi. Lisaks peab P10 arendusala puhul tähtsate asjaoludena välja tooma, et ala kattub suures osas rohevõrgustiku tuumalaga. Ala servadele ulatuvad Tellissaare raba inventeeritud väärtuslikud looduskooslused.

Pärnumaa, Vändra vald			P10 (Vändra)		
Arenduspiirkonna pindala			325 ha		
Arendusala pindala			234 ha		
Tuuleressurss			7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asust usalad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 2,6 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkemaa ca 8 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Vihtra-Suurejõe-Kurgja ca 0,4 km
4.	Muinsuskaitse				Muinsuskaitsealune kalmistu ca 1,2 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 4,5 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik		x		Kattub (maakonna väike)
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Kaansoo mesimuraka kasvuala ca 1,6 km
		Hoiuala			Piirneb Tellissaare hoiualaga
		Püsielupaik		x	Suur osa alast kattub Vihtra ja Kaansoo väike-konnakotka püsielupaikade punase puhvriga, alale ulatuvad Kaansoo, Vihtra, Kaansoo-Mesimuraka ja Rahnoja(2) väike-konnakotkaste kollasted puhvrid
		Kaitsealused liigid		x	5 konnakotka(I) pesapaika kuni 5 k m kaugusel, kuradi sõrmkäpp ca 30 m
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Võiera pärnad ca 0,7 km
		Vääriselupaik			VEP nr. 111058 ca 1 km
		Natura 2000			Tellissaare loodusala piirneb alaga
		Natura 2000 varinimekirja alad			Tellissaare ca 0,3 km
		Märgala	x		Tellissaare raba (siirdesoo osa), Tellissaare rabaserva lodumets
		ELF-i poolt inventeeritud alad	x		Tellissaare raba (puisraba ja rabamets), (siirdesoo osa), Veneoja soo siirdesoometsa-osa
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6270 (liigirikkad niidud lubjavaesel mullal) ca 3,4 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Kalevipoja vestitaskukivi ca 1,6 km
		Projekteeritav kaitseala			Tellissaare hoiuala ca 0,3 km
		Kaitsestaatuseta liigid			Ojasilm ca 0,8 km
8.	Veekogud				Kõrtsioja 25 m ja Siberi oja 90 m
9.	Maavarad				Leiburi turbamaardla ca 4,8 km
10.	struk-	Maantee			Suurejõe-Vihtra-Jõesuu kõrvalmaantee ca 0,7 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Paide-Sindi ca 5 km
		Raudtee			Lähim asub ca 14 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 5 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kaitseliidu lasketiiru ca 3 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 36 km

3.1.9 Arendusala P11 Vändra vallas

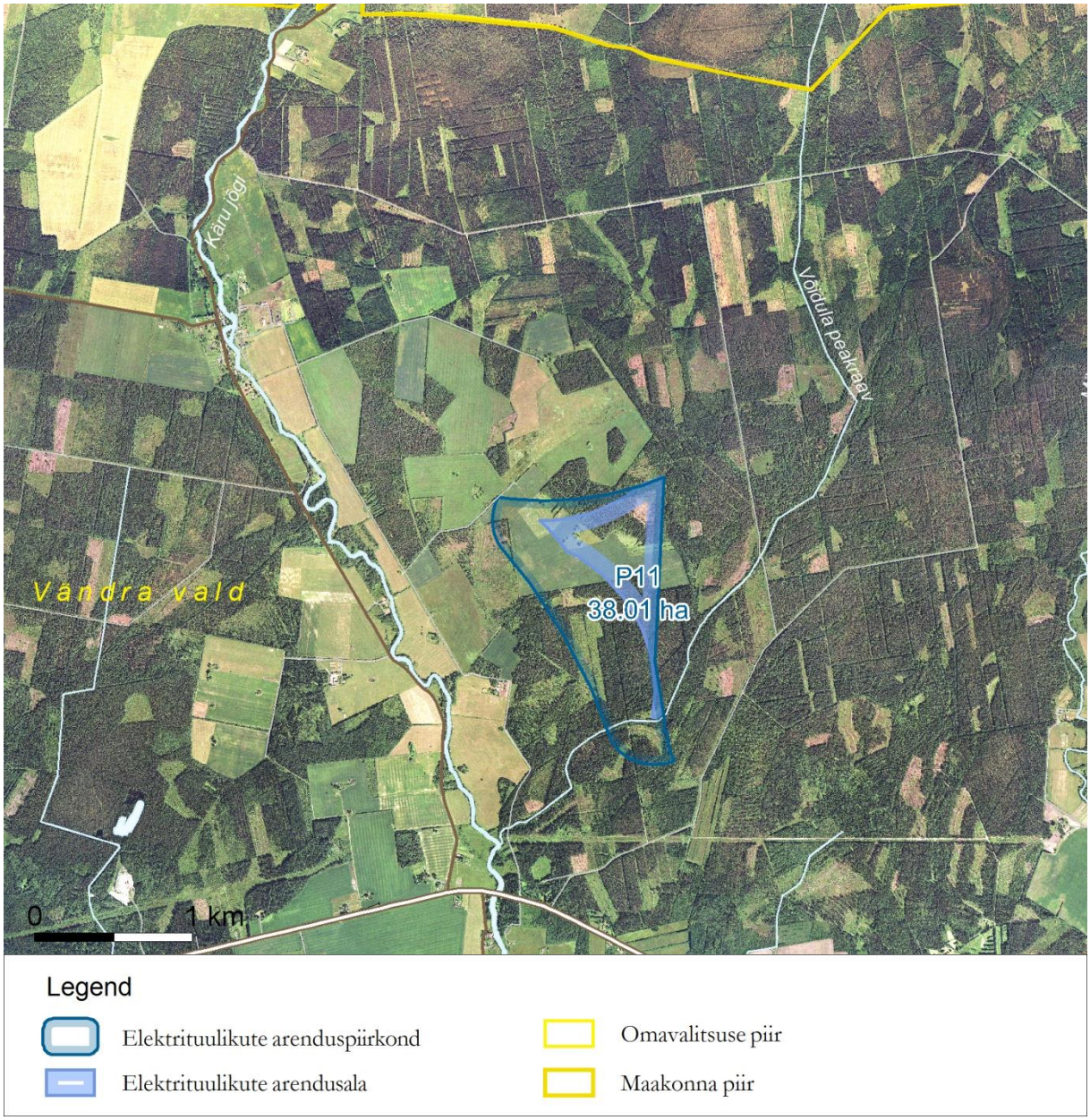

Arendusala P11 asub Vändra valla põhjaosas. Asjakohane on esile tõsta piirkonna linnukaitselisi väärtusi – ala asub I kaitsekategooria liikide elupaikadest minimaalselt ca 2,5 km kaugusel ning piirneb rohelise võrgustikuga. Lindude rände ja rändekogumite kohta selles piirkonnas info sisuliselt puudub. Seetõttu on vaja edasisel planeerimisel viia läbi täiendavad linnustiku uuringud, mille põhjal täpsustada võimalikku mõju ning ala reaalset tähtsust linnustikule.

Pärnumaa, Vändra	P11
Arenduspiirkonna pindala	115 ha
Arendusala pindala	38 ha
Tuuleressurss	7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel

Nr	Kriteerium		Aren-dusala sees	Aren-dusala lähedal	Kommentaar
1.	Asust usalad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvertsooniga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 1,4 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala (RMK) ca 7 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Vihtra-Suurejõe-Kurgja väärtmaastik ca 2,5 km
4.	Muinsuskaitse				Võidula mõisa park ca 2,3 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 6 km kaugusel (Ülejõe talu)
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Kurgja Linnutaja talu maa-ala 5,8 km
		Hoiuala			Linnumängu hoiuala ca 4,3 km
		Püsielupaik			Kullimaa ja Kobra väike-konnakotka püsielupaigad 4,3-4,5 km.
		Kaitsealused liigid			Must-toonekure(I) elupaik 2,5 km, väike-konnakotka elupaigad (I) 4,4-4,6 km, metsise (II) elupaik ca 0,5 km.
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Pidapa vana mänd ca 4,5 km
		Vääriselupaik			VEP nr. 111095 ca 60 m
		Natura 2000			Linnumängu loodusala 1,7 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Kellissaare ca 4,3 km
		Märgala			Kellissaare raba (rabametsa-osa) 4,5 km
		ELF-i poolt inventeeritud alad			Võidula Pärnikaru kuusik 1,2 km
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6430 (niiskuslembesed kõrgrohustud) ca 9,5 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Seljamägi ca 5,3 km
		Projekteeritav kaitseala			Mädara metsise püsielupaik ca 0,5 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				Võidula peakraav 25 m
9.	Maavarad				Laudaru kruusamaardla ca 1,8 km
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Rõusa-Käru kõrvalmaantee ca 1,3 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Paide-Türi-Vändra ca 0,8 km
		Raudtee			Lähim asub ca 12 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 4 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kaitseliidu lasketiiru ca 8 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 47 km

3.1.10 Arendusala P12 Audru vallas

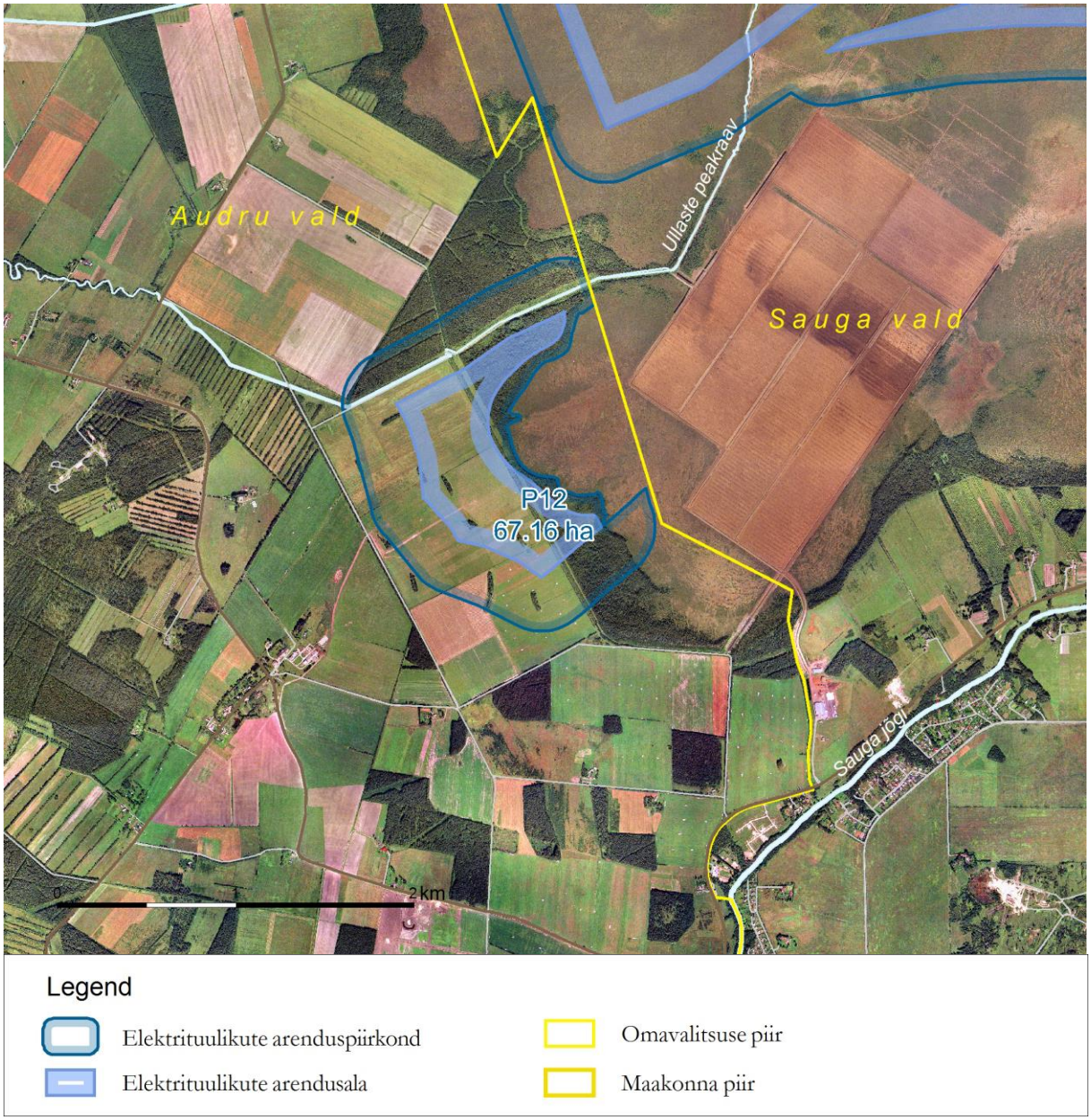

Arendusala P12 asetseb Audru valla idapiiril Nurme raba vahetus läheduses ja hõlmab peamiselt kultuurmaastikku, vähem rabaäärset metsa. Nagu tabelist näha, on ala Pärnu lennuväljale suhteliselt lähedal ja asub kõrguspiirangute tsoonis, mistõttu on vastavate piirangutega arvestamine vajalik ala edasisel arendamisel. Kui teiste Pärnumaa arendusalade puhul on tavaline, et mitmete kotkaste või must-toonekurgede püsielupaikadele teemaplaneeringus seatud puhvrid ulatuvad alale ja katavad selle, siis arendusala P12 on eriline selle poolest, et selliseid linnukaitselisi alasid vahetus läheduses ei leidu. Edasisel planeerimisel on siiski vaja käsitleda linnustiku rännet, et täpsustada rahvusvahelise tähtsusega väikeluige koondumisala ja toitumisala asukohta selles piirkonas.

Pärnumaa, Audru vald			P 12		
Arenduspiirkonna pindala			200 ha		
Arendusala pindala			67 ha		
Tuuleressurss			7,51 - 7,75 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			1,4 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala (RMK) ca 6 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Audru-Valgerand ca 4,7 km
4.	Muinsuskaitse				Ullaste mõisa hooned ca 1,9 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 5 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Audru mõisa park ca 4,9 km
		Hoiuala			Valgeranna hoiuala ca 5,8 km
		Püsielupaik			Lennuvälja kanakulli püsielupaik ca 3,4 km
		Kaitsealused liigid			Kanakull (II) ca 2,2 km
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Jõõpre kooli pärnad ca 5 km
		Vääriselupaik			VEP nr.L00081 ca 1,9 km
		Natura 2000			Valgeranna loodusala ca 5,8 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Audru ca 4,3 km
		Märgala			Nurme raba (Kuresoo) 10 m
		ELF-i poolt inventeeritud alad			Nurme raba (Kuresoo) 10 m
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 1630 (rannaniidud) ca 5,9 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Kilksama Antsülusjärve ja Litoriinamere rannavööndi mattunud sete ca 7,5 km
		Projekteeritav kaitseala			Rääma raba maastikukaitseala 5 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				Ullaste peakraav 90 m
9.	Maavarad				Piirneb Lavassaare turbamaardlaga
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Ridalepa-Lavassaare kõrvalmaantee ca 1 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Lavassaare kõrgepingeliin ca 360 m
		Raudtee			Lähim asub ca 5 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 8 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Lennubaasi riigikaitsemaa ca 5 km
12.	Lennundus			x	Pärnu lennuväli ca 3 km, kattub Pärnu koonilise ja horisontaalse kõrguspiiranguga

3.1.11 Arendusala P14 Saarde vallas

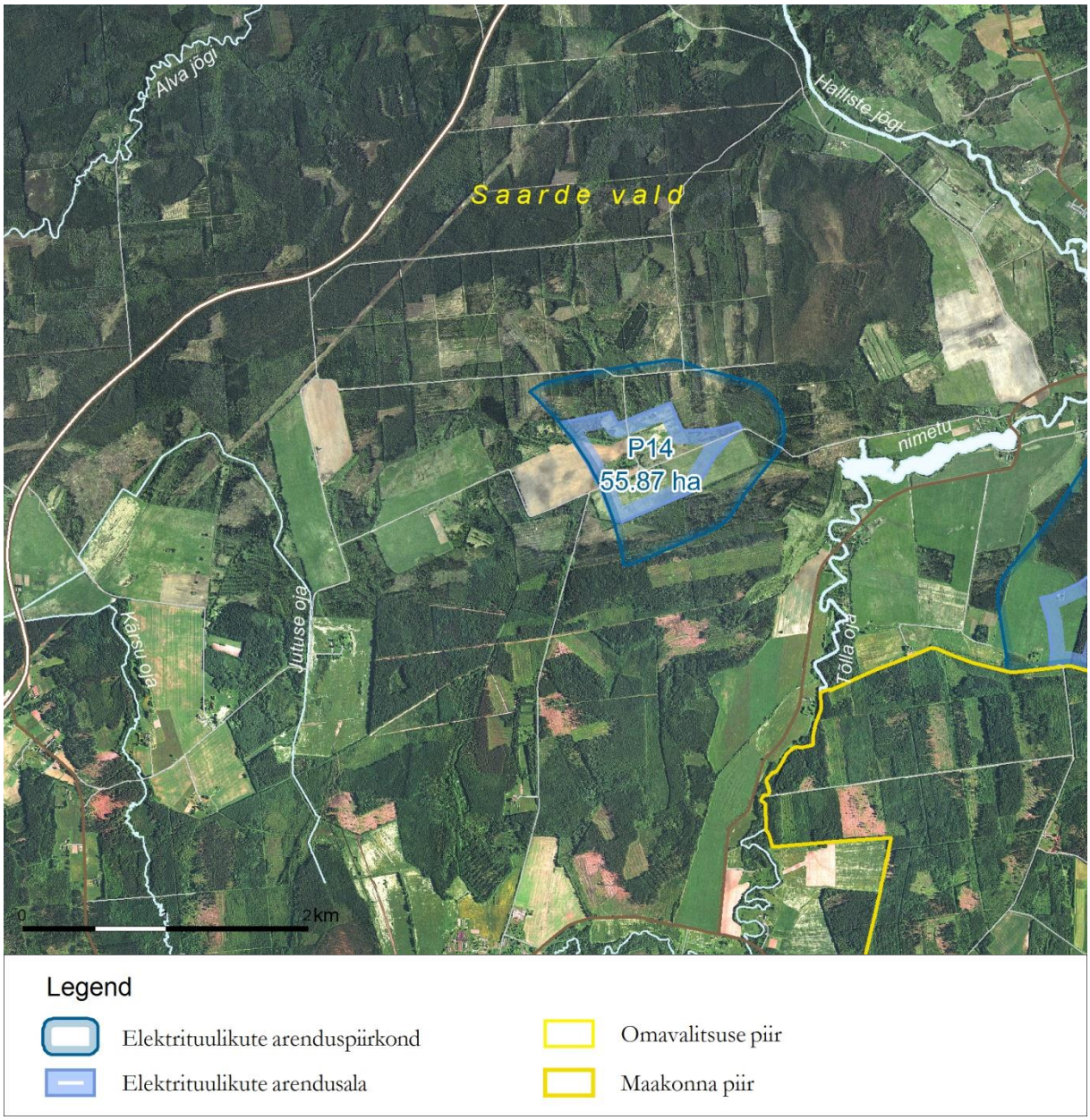

Arendusala P14 asub Saarde vallas. Sisulisemat lähenemist vajavad aspektid seonduvad antud juhul linnustiku temaatikaga, sest I kaitsekategooria linnuliikide püsielupaigad on lähemal kui 5 km. Lindude rände ja rändekogumite kohta selles piirkonnas info sisuliselt puudub. Seetõttu on vaja edasisel planeerimisel viia läbi täiendavad linnustiku uuringud, mille põhjal täpsustada võimalikku avalduvat mõju ning ala reaalset tähtsust linnustikule. Edasisel detailsemal planeerimisel tuleb tähelepanu pöörata piirkonna rohevõrgustikule.

Pärnumaa, Saarde vald	P14
Arenduspiirkonna pindala	154 ha
Arendusala pindala	56 ha
Tuuleressurss	7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel

Pärnumaa, Saarde vald			P14		
Nr	**Kriteerium**		**Arendusala sees**	**Arendusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustusalad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 3,2 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala (RMK) ca 12,5 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Kilingi-Nõmme-Tihemetsa väärtmaastik ca 7 km
4.	Muinsuskaitse				Kalmistu 3 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 11,3 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik		x		Piirneb rohevõrguga , vähesel määral kattub (5 ha)
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Kosemäe mets ca 3,7 km
		Hoiuala			Kikepera hoiuala ca 9,2 km
		Püsielupaik			Kärsu-Metsaküla (1,9 km) ja Kamali (5 km) väike-konnakotka, Alva must-toonekure (2,7 km) püsielupaigad.
		Kaitsealused liigid			Sama, mis eelmine + kanakull 1,3 km
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Losu kuusk ca 5,2 km
		Vääriselupaik			VEP nr 132117 ca 50 m
		Natura 2000			Alva-Kärsu loodusala ca 2,7 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Kanaküla ca 2,7 km
		Märgala			Lipsu soo säilmed 0,8 km
		ELF-i poolt inventeeritud alad			Piirneb Kamali Leemeti (Karaski) kuusik
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6530 (puisniidud) ca 2 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Halliste soo ca 2,8 km
		Projekteeritav kaitseala			Kärsu metsise püsielupaik 3,6 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				Kamali järv 0,7 km
9.	Maavarad				Kamali liivamaardla 2,8 km
10.	Infrastruktuur	Maantee			Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme maantee ca 1 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Viljandi - Kilingi-Nõmme kõrgepingeliin 1,5 km
		Raudtee			Lähim ca 9 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 35 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kilingi-Nõmme riigikaitsemaad (hommiku tn 6) ca 10 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 44 km

3.1.12 Arendusala P15 Saarde vallas

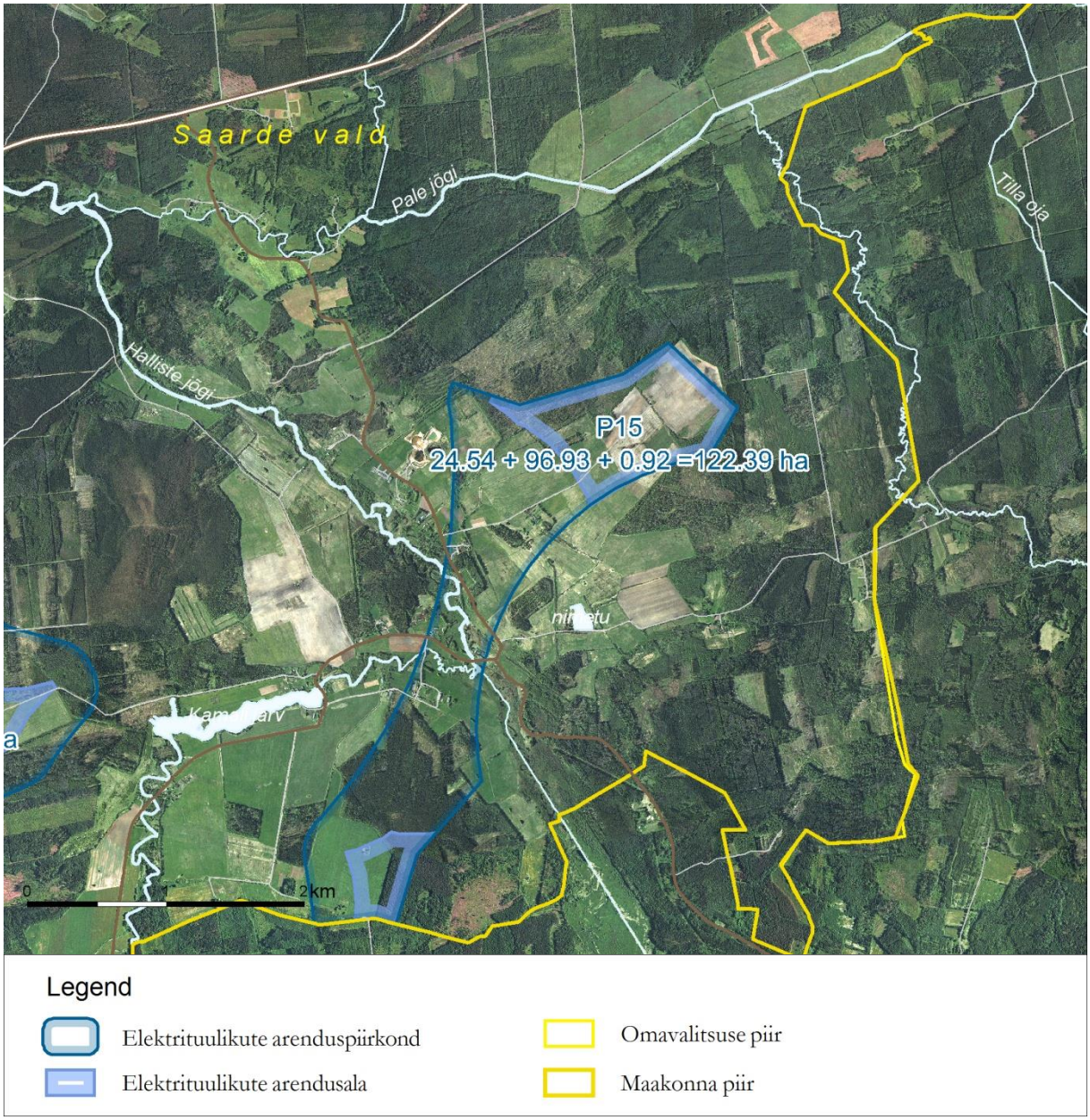

Arendusala P15 asub Saarde vallas ja koosneb kolmest lahustükist. Ala hõlmab suhteliselt mosaiikset maastikku, mis sisaldab nii metsa- kui põllumaad. Peamisteks piiranguid seadvateks aspektideks on väike-konnakotkaste pesitsemine ala läheduses, võimalikus mõjualas asub 4 väike-konnakotka pesa. Edasisel arendamisel on vaja täpsustada piirkonna reaalset tähtust selle liigi pesitsusterritooriumina. Lindude rände ja rändekogumite kohta selles piirkonnas info sisuliselt puudub. Seetõttu on vaja edasisel planeerimisel viia läbi täiendavad linnustiku uuringud, mille põhjal täpsustada võimalikku avalduvat mõju ning ala reaalset tähtsust linnustikule.
Lisaks on oluline tähelepanu pöörata P15 arendusalaga piirneva rohelise võrgustiku sidususe hoidmisele.

Pärnumaa, Saarde vald			P15		
Arenduspiirkonna pindala			363 ha		
Arendusala pindala			122 ha		
Tuuleressurss			7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Piirneb 1 km puhvriga
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa ca 2,6 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala (RMK) ca 15,3 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Kilingi-Nõmme-Tihemetsa väärtmaastik ca 8,8 km
4.	Muinsuskaitse				Muinsuskaitsealune kalmistu ca 1 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 13,6 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Kahvena looduskaitseala ca 2,9 km
		Hoiuala			Kikepera hoiuala ca 9,5 km
		Püsielupaik		x	Rahnoja ja Kamali väike-konnakotka püsielupaik (900 m), Kanaküla ja Altssaare väike-konnakotka püsielupaik (2,5 – 4,7 km).
		Kaitsealused liigid			Väike-konnakotka (I) elupaik ca 2-5 km
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Kullamäe männid ja kadakas ca 2,8 km
		Vääriselupaik			VEP nr.117125 ca 1 km
		Natura 2000			Kahvena loodusala ca 2,9 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Kahvena ca 2,8 km
		Märgala			50 m
		ELF-i poolt inventeeritud alad			50 m
		Poollooduslikud kooslused			Elupaiga põhitüüp 6450 ca 9,7 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Halliste soo ca 0,2 km
		Projekteeritav kaitseala			Kahvena hoiuala ca 2,8 km
		Kaitsestaatuseta liigid			
8.	Veekogud				
9.	Maavarad				Kamali 0,5 km
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Kanaküla-Kamali ja Tõlla-Kamali maantee ca 0,8 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Viljandi - Kilingi-Nõmme ca 2,4 km
		Raudtee			Lähim ca 10 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 37 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kilingi-Nõmme riigikaitsemaad ca 13 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 47 km

3.1.13 Arendusala P16 Saarde vallas

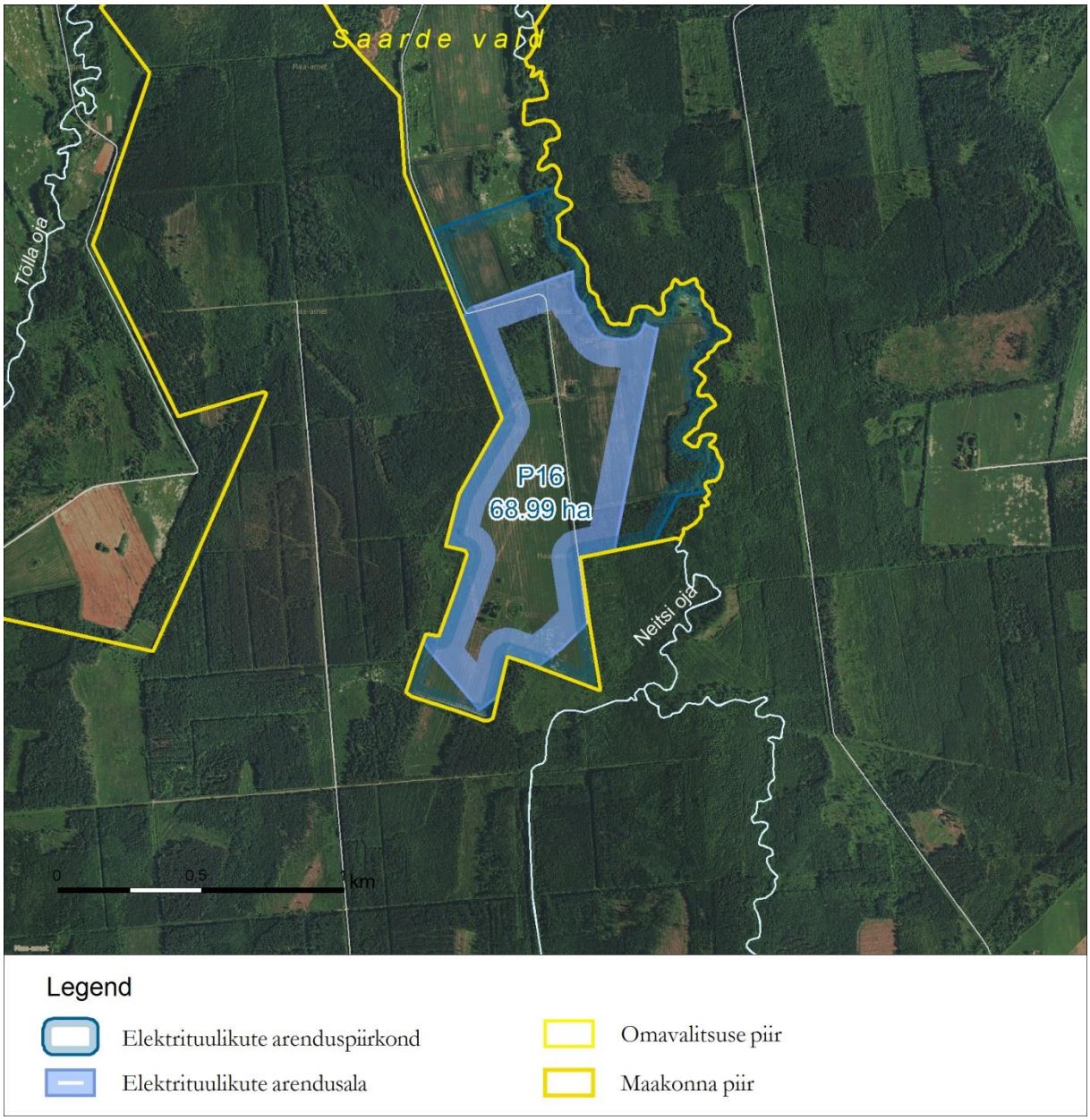

Arendusala P16 asub Saarde valla idapiiril ja hõlmab peamiselt suuremate metsamassiivide vahele jäävat kultuurmaastikku, vähesel määral jääb sinna ka metsa. Ala asub piirkonnas, kus leidub suhteliselt vähe tuuleenergeetika arendamise seisukohast olulisi piiranguid põhjustavaid objekte. Välja võib siiski tuua lähedal asuva (peaaegu 5 km) väike-konnakotka püsielupaiga ja Sanga looduskaitsealal asuv must-toonekure pesitsuskoha. Sellest tulenevalt on edasise arendamise käigus vaja täpsustada võimalikke mõjusid linnustikule. Puudulik on info ka linnustiku rände ja võimalike rände koondumiskohtade osas selles piirkonnas, mistõttu on edasisel arendamisel vajalikud täiendavad linnustiku uuringud, mis hõlmaksid ka neid asjaolusid.

Pärnumaa, Saarde vald			P16		
Arenduspiirkonna pindala			110 ha		
Arendusala pindala			69 ha		
Tuuleressurss			7,26 –7,50 m/s 103 m kõrgusel		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Lähimad hooned ca 1,2 km
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähimad elamumaad ca 2,1 km
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala (RMK) ca 11,5 km
3.	Väärtuslikud maastikud				Kilingi-Nõmme-Tihemetsa väärtmaastik ca 4,6 km
4.	Muinsuskaitse				Sootee ca 2,4 km
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 9,7 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Piirneb rohevõrgu struktuuridega
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Sangla looduskaitseala ca 3,1 km
		Hoiuala			Kikepera hoiuala ca 13 km
		Püsielupaik		x	Kärsu-Metsaküla väike-konnakotka püsielupaiga kollane puhver hõlmab ala vähesel määral.
		Kaitsealused liigid		x	Kärsu-Metsküla väike-konnakotka(I) pesa lähemal kui 5 km must-toonekure pesa ca 4 km (mõlema kollane puhver ulatub alale).
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Losu kuusk ca 1,7 km
		Vääriselupaik			VEP nr.132153 ca 0,1 km
		Natura 2000			Sangla loodusala ca 3,1 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Vedelsoo ca 4,7 km
		Märgala			Ruugle soo (Losu raba) serva-rabamännik ca 2,2 km
		ELF-i poolt inventeeritud alad			Kärsu Kaetsaare kuusik ca 2,1 km
		Poollooduslikud kooslused			Elupaigatüüp 6530 (puisniidud) ca 8,4 km
		Ürglooduse raamatu objektid			Halliste soo ca 4,8 km
		Projekteeritav kaitseala			Allikukivi maastikukaitseala ca 7 km
		Kaitsestaatuseta liigid			limane hariksamblik ca 13 km
8.	Veekogud			x	Neitsi oja piiranguvöönd ulatub alale
9.	Maavarad				Umbsoo turbamaardla ca 2,4 km
10.	Inf-struk-tuur	Maantee			Tõlla-Kamali kõrvalmaantee ca 1,7 km
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Mõisaküla ca 2,3 km
		Raudtee			Lähim ca 4 km
		Gaasitrass			D kategooria gaasitorustik ca 40 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Kilingi-Nõmme riigikaitsemaa (Hommiku tn 6) ca 9 km
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 48 km

3.1.14 Arendusala P25 Sauga vallas

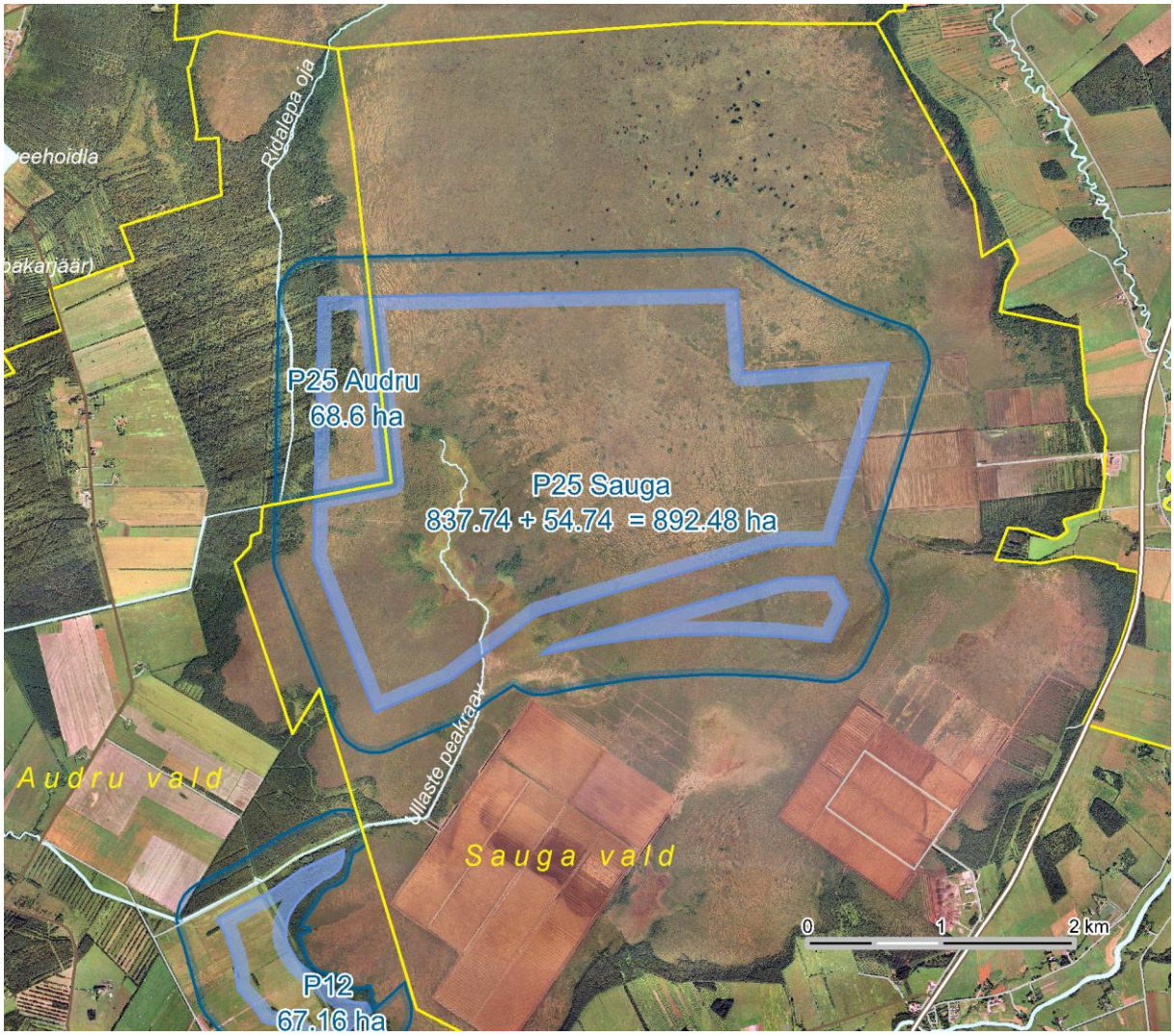

Sauga vallas asetsev arendusala P25 paikneb Lavassaare turbamaardlas, selle erinevate mäeeraldistega kaetud osas. Tõenäoliselt tuleb ala arendamisel arvestada tavapärasest keerukamate ehitusgeoloogiliste tingimuste ja võimalike konfliktidega (või erinevate tegevuste ajatamisega seonduvad viivitused) maavara kasutamise ning tuuleenergia arendamise vahel. Edasisel arendamisel on vaja tähelepanu pöörata ka võimalikule konfliktile kaitstava linnustikuga. Nimelt jääb arendusala laiemasse piirkonda, kus väikeluiged (LK II) moodustavad rändekogumeid. Samuti on ca 4,4 km kaugusel teada väike-konnakotka (LK I) pesitsemine. Looduskaitseline konflikt seisneb siiski eeskätt turba kaevandamises (sh mäeeraldiste olemasolu kaudu potentsiaalses kaevandamises seni looduslikul osal), mille realiseerumise korral ei oma elektrituulikute olemasolu sedavõrd olulist mõju.

Pärnumaa, Sauga vald	**P25**
Arenduspiirkonna pindala	1361 ha
Arendusala pindala	892 ha
Tuuleressurss	7,26 –7,75 m/s 103 m kõrgusel

Pärnumaa, Sauga vald			P25		
Nr	Kriteerium		Arendusala sees	Arendusala lähedal	Kommentaar
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Lähim eluhoone 1470 m
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa 1430 m
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala asub ca 8 km kaugusel (RMK puhkeala)
3.	Väärtuslikud maastikud				Lavassaare-Virussaare väärtmaastik 2760 m
4.	Muinsuskaitse				Lähim objekt Ullaste mõisa ait asub 3790 m
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 4,9 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Ala välispiir jookseb mööda rohevõrgustiku koridori piiri
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Are mõisa park 6690 m
		Hoiuala			Lavassaare hoiuala 5100 m
		Püsielupaik		x	Lähim püsielupaik on Lavassaare kõre püsielupaik ca 3,3 km kaugusel. Ala kattub osaliselt Parisselja väike-konnakotka püsielupaiga kollase puhvriga (4,4 km)
		Kaitsealused liigid		x	Väike konnakotkas (I) pesapaiga (4,5 km) kollane puhver hõlmab ala osaliselt. Lähim kaitstava liigi leiukoht on hiireviu (III) pesakoht 2,1 km kaugusel.
		Täpsustamata kaitstav liik			
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Jõõpre kooli pärnad; (Pärnad (9); Jõõpre pärnad (8)) 5,1 km
		Vääriselupaik			VEP nr.160029 ca 2,3 km kaugusel
		Natura 2000			Lavassaare linnuala ja loodusala 5,1 km
		Natura 2000 varinimekirja alad			Parisselja asub 5000 m meetri kaugusel
		Märgala	x		Ala kattub Nurme raba (Kuresoo); ala põhjapiir puutub kokku Elbu raba (Kuresoo) lõunapiiriga
		ELF-i poolt inventeeritud alad	x		Ala kattub Nurme raba (Kuresoo); ala põhjapiir puutub kokku Elbu raba (Kuresoo) lõunapiiriga
		Poollooduslikud kooslused			Elupaiga põhitüüp 1630 asub 8400 m kaugusel
		Ürglooduse raamatu objektid			Kilksama Antsülusjärve ja Litoriinamere rannavööndi mattunud sete ca 5,6 km kaugusel
		Projekteeritav kaitseala			Parisselja väike-konnakotka püsielupaik ca 4 km kaugusel
		Kaitsestaatuseta liigid			Salmo salar (lõhe) ca 9 km kaugusel
8.	Veekogud		x	x	Ullaste peakraav
9.	Maavarad		x		Lavassaare maardla
10.	Infra-struktuur	Maantee			Ridalepa - Lavassaare kõrvalmaantee teljest 1530 m kaugusel
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Audru - Sindi 110 kV liin ca 1,8 km
		Raudtee			7 km
		Gaasitrass			9 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Lähim riigikaitsemaa Pärnus ca 7 km. Õhuseireradar ca 71 km kaugusel Muhus.
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 5 km, piirneb koonilise kõrguspiirangu tsooniga

3.1.15 Arendusala P25 Audru vallas

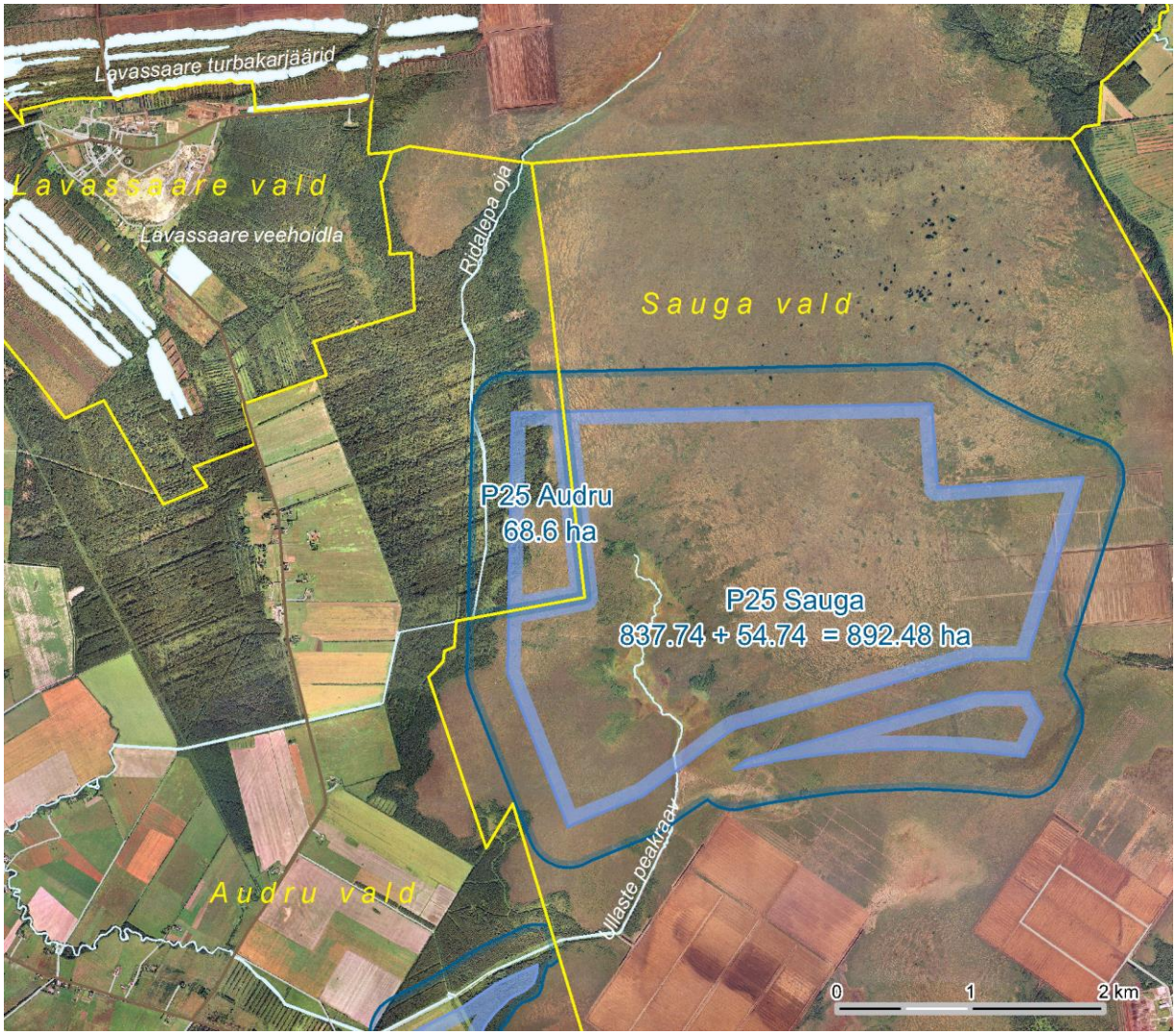

Audru valda jääb ulatuslikust arendusalast P25 vaid väike osa. See ca 69 ha suurune arendusala asetseb Elbu raba servas (Nurme ja Elbu raba märgalal) ja kattub osaliselt Lavassaare turbamaardla aktiivse reservvaruga. Tõenäoliselt tuleb ala arendamisel arvestada tavapärasest keerukamate ehitusgeoloogiliste tingimustega ja võimalike konfliktidega (või erinevate tegevuste ajatamisega seonduvad viivitused) maavara kasutamise ning tuuleenergia arendamise vahel. Edasisel arendamisel on vajalik tähelepanu pöörata ka võimalikule konfliktile kaitstava linnustikuga. Nimelt jääb arendusala laiemasse piirkonda, kus väikeluiged (LK II) moodustavad rändekogumeid. Arendusala looduskaitseline konflikt seisneb siiski eeskätt turba kaevandamises (sh mäeraldiste olemasolu kaudu potentsiaalses kaevandamises seni looduslikul osal), mille realiseerumise korral ei oma elektrituulikute olemasolu sedavõrd olulist mõju.

Pärnumaa, Audru vald	P25
Arenduspiirkonna pindala	132 ha
Arendusala pindala	69 ha
Tuuleressurss	7,26 –7,75 m/s 103 m kõrgusel

Pärnumaa, Audru vald			P25		
Nr	**Kriteerium**		**Aren-dusala sees**	**Aren-dusala lähedal**	**Kommentaar**
1.	Asustus alad	Elu ja ühiskondlik hoone			Lähim eluhoone 1460 m
		Elamumaa (ühiskondlike hooneteta)			Lähim elamumaa 1450 m
2.	Puhke- ja virgestusalad				Lähim puhkeala asub ca 10 km kaugusel (RMK puhkeala)
3.	Väärtuslikud maastikud				Lavassaare-Virussaare väärtmaastik 2590 m
4.	Muinsuskaitse				Lähim objekt Jõõpre õigeusu kirik asub 4970 m
5.	Kalmistud				Lähim kalmistu ca 4,9 km kaugusel
6.	Roheline võrgustik				Ala välispiir jookseb mööda rohevõrgustiku koridori piiri
7.	Looduskaiste	Kaitseala			Audru mõisa park 8530 m
		Hoiuala			Lavassaare hoiuala 4730 m
		Püsielupaik			Lähim püsielupaik on Lavassaare kõre püsielupaik ca 2,9 km kaugusel.
		Kaitsealused liigid			Lähim kaitstava liigi leiukoht on hiireviu (III) pesakoht 2,1 km kaugusel.
		Täpsustamata kaitstav liik			25 km käokeel
		Kaitstavad looduse üksikobjektid			Jõõpre kooli pärnad; (Pärnad (9); Jõõpre pärnad (8)) 5,2 km
		Vääriselupaik			VEP nr 160029 ca 4,3 km kaugusel
		Natura 2000			Lavassaare linnuala ja loodusala ca 4800 m kaugusel
		Natura 2000 varinimekirja alad			Parisselja asub 6700 m meetri kaugusel
		Märgala	x		Ala kattub Nurme raba (Kuresoo); ala põhjapiir puutub kokku Elbu raba (Kuresoo) lõunapiiriga
		ELF-i poolt inventeeritud alad	x		Ala kattub Nurme raba (Kuresoo); ala põhjapiir puutub kokku Elbu raba (Kuresoo) lõunapiiriga
		Poollooduslikud kooslused			Elupaiga põhitüüp 1630 asub ca 10 km kaugusel
		Ürglooduse raamatu objektid			Lavassaare järv, põhjaallikad ca 8,2 km kaugusel
		Projekteeritav kaitseala			Parisselja väike-konnakotka püsielupaik ca 5,8 km kaugusel
		Kaitsestaatuseta liigid			Salmo salar (lõhe) ca 11 km kaugusel
8.	Veekogud				Ridalepa oja 170 m
9.	Maavarad		x		Lavassaare maardla
10.	Infra-struk-tuur	Maantee			Ridalepa - Lavassaare kõrvalmaantee teljest 1530 m kaugusel
		Kõrgepingeliin al 35 kV			Lavassaare 110 kV liin ca 2,6 km
		Raudtee			11 km
		Gaasitrass			11 km
11.	Riigikaitseobjektid (sh õhuseireradarid)				Lähim riigikaitsemaa Pärnus ca 8 km. Õhuseireradar ca 71 km kaugusel Muhus.
12.	Lennundus				Pärnu lennuväli ca 7,5 km

3.2 Elektrituulikute võrguga liitumine

Elektrituulikute poolt toodetav elekter on üldjuhul vahelduvvool (AC) pingel 20 kV. Tuulikupargis kogutakse elektrituulikute toodetav elekter maakaablitega kokku tuulikupargi alajaamas. Seal tõstetakse pinge võrguga liitumisega (liitumispunktiga) samale pingele või vahepealsele ülekandeliini pingele.
Tuulikuparkide liitumine põhivõrguga toimub üldjuhul 110 kV või 330 kV pingel. Üksikute tuulikute ja suhteliselt väikeste võimsuste (parimatel juhtudel kuni mõni megavatt, maksimaalselt 10 MW) korral võib osutuda võimalikuks liitumine ka jaotusvõrku (35 kV pingel või 10 kV pingel), kuid ka sellisel juhul on vajalik kooskõlastus põhivõrguga.
Planeeringuga määratud elektrituulikute arenduspiirkonnad paiknevad võimalikust liitumispunktist väga erineval kaugusel. Tuuleelektrijaama ja liitumispunkti vaheline ülekandesüsteem on õhuliin või maakaabel.
Maakaabelliini kasutamine võib osutuda asjakohaseks suhteliselt väikese võimsusega tuuleelektrijaamade (kuni ca 10 MW) liitumisel kuni ca 10 km kaugusel (maks ca 20 km), sellisel juhul on kaablis kasutatav pinge tavaliselt 20 või 35 kV. Tuulikuparki on võimalik võrku liita lisaks olemasolevates alajaamades ka olemasolevale (näiteks 110 kV või ka 330 kV) kõrgepinge liinile uue alajaama ehitamisega.
Viimase variandi puhul tuleb arvestada, et põhivõrguettevõtja ei väljasta reeglina liitumislepingu pakkumist, mille täitmise käigus tuleb rajada uus 110 kV alajaam juhul, kui lähim olemasolev 110 kV alajaam on lähemal kui 15 km haja-asustusega piirkonnas ning 3 km tiheasustusega piirkonnas. Sellisel juhul väljastatakse liitumislepingu pakkumine liitumispunktiga lähimas olemasolevas 110 kV alajaamas, kusjuures liituja ehitab 110 kV liini tuulepargist liitumis-punktini.

Alljärgneval skeemil (esitatud ka põhijoonisel) on kirjeldatud kolme hüpoteetilist tuulikupargi paiknemist olemasoleva põhivõrgu suhtes ning sellest tulenevaid võimalikke üldiseid liitumislahendusi.

- Variant A. Tuulikupark paikneb olemasoleva alajaama vahetus läheduses.
  Sellisel juhul on tuulikupargi alajaam (20/110 kV või 20/330 kV) mõistlik ehitada vahetult olemasoleva 110 kV või 330 kV alajaama kõrvale/lähedale.
  Põhivõrguga liitumise kontekstis on selline situatsioon kõige lihtsamini lahendatav nii tehniliselt kui ülekandeliiniga seonduvates maaomandi küsimustes.

- Variant B. Tuulikupark paikneb olemasolevast 110 kV või 330 kV ala-jaamast suhteliselt kaugel.
  Sellisel juhul on tuulikupargi alajaam (20/110 kV või 20/330 kV) mõistlik ehitada tuulikupargi keskossa ning leida asukoht uue 110 kV või 330 kV elektriliini rajamiseks olemasolevasse 110 kV või 330 kV alajaama. Uue ülekandeliiniga on seotud võimalik kokkulepeteni jõudmise keerukus maa-omanikega.

- Variant C. Tuulikupark paikneb olemasolevast 110 kV või 330 kV alajaamast kaugel, kuid suhteliselt lähedal olemasolevale 110 kV või 330 kV ülekandeliinile.
  Sellisel juhul on tuulikupargi alajaam (20/110 kV või 20/330 kV) mõistlik ehitada tuuleelektrijaama keskossa ning rajada uus 110 kV või 330 kV alajaam olemasoleva 110 kV või 330 kV liinile. Vaja on leida asukoht uue 110 kV või 330 kV elektriliini rajamiseks uude 110 kV või 330 kV alajaama.
  Uue alajaama ehitamine on kulukas, kuid ratsionaalne, kuna väheneb uue ülekandeliini ehitamise pikkus ning tekib rohkem variante selleks sobilikuma trassi valikuks.

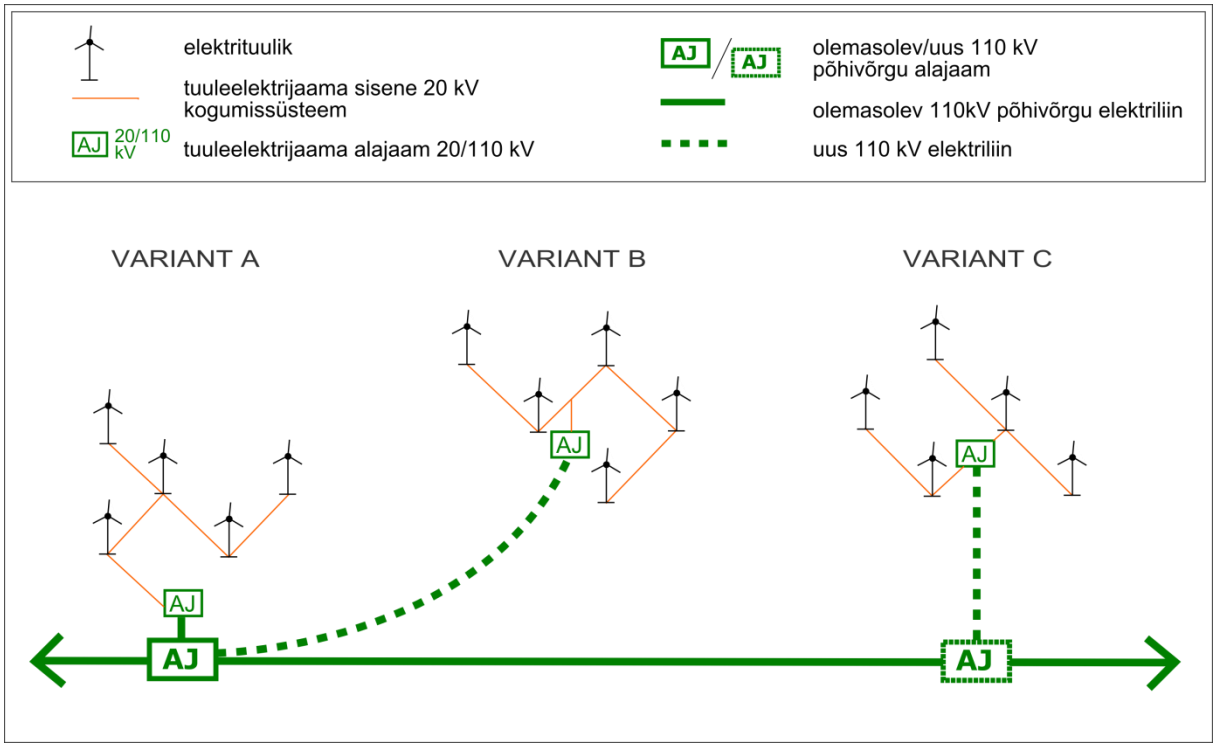

3.3 Teemaplaneeringuga seatavad tuuleenergeetika ruumilise arendamise põhimõtted ja teemaplaneeringu elluviimise võimalused

3.3.1 Tuuleenergeetika arendamise põhimõtted

Käesolev teemaplaneering määrab elektrituulikute arendusalad ja arendus-piirkonnad ning ülekandeliinide põhimõttelised asukohad.

Elektrituulikute rajamisel arendusaladesse ja arenduspiirkondadesse tuleb arvestada järgmiste üldiste põhimõtetega:

1. Arendusaladel on elektrituulikute (tuulikupark) rajamise aluseks detailplaneering, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering (vt alapeatükk 3.3.3). Maakonnaplaneeringu alusel projekteerimistingimuste väljastamine ei ole soovitav.

2. Arenduspiirkondades on arendusalade laiendamine ja seal elektrituulikute rajamise aluseks üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering (vt alapeatükk 3.3.3).

3. Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb planeeritavat territooriumi analüüsida käesolevas teemaplaneeringus väljatöötatud kriteeriumite kogumi lõikes (toodud alapeatükis 3.1 esitatud tabelite esimeses veerus grupeerituna teemade lõikes). Juhul, kui mõni nimetatud kriteeriumitest ei ole elektrituulikute planeeringu koostamise perioodil enam asjakohane (piirangut põhjustav muinsuskaitsealune objekt on Muinsuskaitseameti andmetel hävinud vms), ei ole selle kriteeriumi põhjalikum analüüs vajalik.

4. Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda käesoleva teemaplaneeringu seletuskirja alapeatükis 2.2 käsitletud tõenäoliselt ebasobivate alade ja täiendavat tähelepanu vajavate alade kriteeriumitest, täpsustades neid lähtuvalt hetkesituatsioonist. Tiheasustusalade täpsustamisel tuleb lähtuda kohaliku omavalitsuse ja Pärnu maakonna planeeringuga määratud tiheasustusalade piiridest.

5. Elektrituulikute minimaalne kaugus infrastruktuuri suurtest elementidest (kõrgepingeliinid, riigimaanteed, raudtee, gaasitrass, telekommunikatsiooni mastid) peab olema võrdne elektrituuliku kogukõrgusega (torn+tiiva pikkus). Edasiste detailsemate planeeringute koostamisel peab lähtuma reaalselt kasutatava elektrituuliku parameetritest.

6. Elektrituulikute rajamine rohelise võrgustiku alale ei tohi kahjustada rohelise võrgustiku toimimist ja sidusust. Elektrituulikute rajamisega kaasnevat mõju rohelise võrgustiku alale tuleb hinnata konkreetses arenduspiirkonnas detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamise käigus.

7. Elektrituulikute rajamine väärtuslikule maastikule ja pärandkultuuri objektidele ei ole üldjuhul lubatud.
   Elektrituulikute väärtuslikule maastikule rajamise eelduseks on põhjalik visuaalse mõju hindamine, mis sisaldab metoodilist analüüsi ning visualiseeringuid ja/või simulatsioone (fotomontaaž, 3D arvutisimulatsioonid, maketid).
   Samalaadse visuaalse mõju hindamise vajadust tuleb kaaluda ka väljaspool väärtuslikke maastikke paiknevate arenduspiirkondade edasisel planeerimisel.

8. Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb välja selgitada kaitsestaatuseta loodus-

ja kultuuriväärtuslike objektide olemasolu ja paiknemine ning planeeringulahenduse väljatöötamisel nendega arvestada.

9. Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda iga konkreetse maardla olemusest: maavara liigist, maavaravaru staatusest, maavaravaru paiknemisest maapõues, eeldatavast kaevandamise perioodist ja kaevandamise (eeldatav) tehnoloogiast.
   Tuulikupargi rajamine keskkonnaregistri maardlate nimistus oleva maardlaga kattuvale alale on võimalik üksnes peale maavaravaru ammendamist. Arenduspiirkondade rajamisel on vaja arvelolev maavara väljata nii, et tagatud oleks maavara kasutuskõlblikkus. Maavara tuleb kasutada sihtotstarbeliselt. Arenduspiirkondade rajamisel ei ole arveloleva maavara osas lubatud kasutada mass-stabiliseerimist või muud meetodit, mille tulemusena keskkonnaregistris arvelolev maavara muutub kasutuskõlbmatuks. Maapõuest väljatud maavara käitlemisel on vaja arvestada Maapõueseaduse 6. peatükis „*Maapõue muud kasutamise viisid*" toodud nõuetega.

10. Kohalikule kogukonnale pakutavad kompensatsioonimehhanismid lepitakse kokku arendaja ja kogukonna esindajate vahel (vt lisa 1 „Kompensatsioonimehhanismide võimalused planeeringu elluviimisel").

11. Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada käesoleva maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusel väljatöötatud leevendavate meetmetega ja soovitustega, rakendades neid konkreetset asukohta ja kavandatava tuulikupargi spetsiifikat arvestama.

    Muuhulgas tuleb arvestada Looduskaitseseaduses §52 lg 1 sätestatud nõuet tagada ehitamisel kaitsealuste liikide võimalikult ohutud elu- ja liikumistingimused.

    Muuhulgas on edasiste täpsemate planeeringute käigus (detailplaneering, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering, üldplaneering) vajalik uurida põhjalikumalt tuulepargist lähtuva müra ja varjutuse ulatust.
    Edasiste planeeringute koosseisus (või planeeringutega koos teostatava keskkonnamõju hindamise koosseisus) tuleb kohustuslikuna teostada müra ja varjutuse modelleerimine esitades müratasemete ja varjutuse ajaline kestvus kartograafiliselt ning tekstiline eksperthinnang.

    Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamisel tuleb läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH).

12. Kõigi edaspidi koostatavate detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringute või üldplaneeringu aladele võib nõuetekohaste normide/tingimuste tagamise korral lisaks tuuleenergeetika objektidele planeerida ka teisi objekte ja maakasutusfunktsioone, mida

elektrituulik/tuulikupark ei välista (tööstusobjektid, metsa- ja põllumajandusmaa jm).

13. Lisaks seadusest (Lennundusseadus §35) tulenevale nõudele kooskõlastada Lennuametiga detailplaneeringud ja ehitusload, tuleb käesoleva teemaplaneeringu alusel toimuva tuulikuparkide edasisel planeerimisel ka üldplaneeringute ja üldplaneeringu teemaplaneeringute koostamisel teha koostööd ja kooskõlastada planeeringud Lennuametiga.

14. Riigikaitseliste huvide tagamiseks on soovitav kohalikul omavalitsusel teha koostööd Kaitseministeeriumiga juba planeeringu algatamise staadiumis.

15. Varjutuse osas lähtuda rahvusvahelisest heast tavast (vt KSH aruanne 3.6.2) niikaua kui Eestis kehtestatakse vastavasisulised konkreetsed normid.

16. Püstitada võib vaid uusi elektrituulikuid, kasutatud elektrituulikute püstitamine on keelatud.

17. Edasistes planeeringutes on soovitatud maa-alade kruntimist selliselt, et tuulikutele planeeritakse omaette vastava sihtotstarbega krundid. Konkreetne krundi suurus määrata vastavalt elektrituuliku tehnilistele näitajatele.

18. Elektrituulikute paigutamine oleks erandina ning põhjendatud juhul võimalik elamule ka lähemale kui 1000 m järgmiste eelduste täitmisel:
    1) tuulikupargi rajamise aluseks on üldplaneering, üldplaneeringu teemaplaneering või detailplaneering,
    2) tuulikupargi rajamise aluseks oleva planeeringu koostamise käigus on läbi viidud müra ning visuaalsete mõjude hinnang ning ette on nähtud meetmed müra normtaseme tagamiseks ning teiste negatiivse mõjude, sh visuaalsete mõjude leevendamiseks,
    3) tuulikupargi rajamiseks on andnud kirjaliku nõusoleku kõik puhveralasse jäävate elamumaade omanikud. Selleks, et oleksid kaitstud ka need isikud, kes soovivad oma kinnistuid tulevikus hoonestada, tuleb nõusoleku küsimist laiendada ka neile isikutele, kellele kuuluvad kinnistud on hetkel hoonestamata, kuid kellel selleks on seaduse järgi tulevikus võimalus.

19. Juhtudel, kui tuulikuparki soovitakse rajada lähemale kui 2000 m Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringuga „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0" määratud Via Baltica maantee trassist, tuleb koostada planeering tuulikute asukohtade määramiseks ning hinnata tuulikute paigutusest ja töötamisest lähtuvat mõju liiklusohutusele, sh nende negatiivset visuaalset mõju ning tuulikutest ja maanteest lähtuvate häiringute koosmõju piirkonna elanikele. Planeeringu koostamisel tuleb kohalikul omavalitsusel teha koostööd Maanteeametiga.

Elektrituulikute võrguühenduste planeerimisel tuleb järgida järgmisi põhimõtteid:

- Tuulikuparkide sisene alla 35 kV (elektrituulikute ja alajaama vaheline) ülekandesüsteem tuleb rajada maa-aluste kaablitega.
- Alajaamade ja liinide kavandamisel ning ehitamisel tuleb lähtuda spetsiifilistest nõuetest/normidest (sh Majandus- ja kommunikatsiooni-ministri 26.03.2007. a määrus nr 19 „Elektripaigaldise kaitsevööndi ulatus ja kaitsevööndis tegutsemise kord").
- Uute ülekandeliinide rajamisel tuuleelektrijaama alajaama ja võrguga liitumise alajaama (110 kV või 330 kV) vahel tuleb trassivalikul vältida Natura 2000 alasid.
  Natura 2000 alale on uute ülekandeliinide rajamine võimalik vaid erandkorras muude reaalsete ja ratsionaalsete trassivariantide puudumise korral. Sel juhul tuleb teostada vastavasisuline keskkonna-aspekte käsitlev töö (tänase praktika ja seadusandluse kontekstis KMH, KSH või nn Natura hindamine) tagamaks minimaalset negatiivset keskkonnamõju tekitav lahendus.
- Uute ülekandeliinide rajamisel tuulikupargi alajaama (näiteks 20/110 kV) ja võrguga liitumise alajaama (110 kV või 330 kV) vahel tuleb vältida maakonnaplaneeringus ja omavalitsuste üldplaneeringutes fikseeritud väärtuslikke maastikke. Neile aladele on lubatud kaabelliini rajamine.

3.3.2 Teemaplaneeringu elluviimine läbi järgnevate planeeringute

Käesolev maakonnaplaneeringu teemaplaneering on aluseks detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringute ja üldplaneerinute koostamisele kohalikus omavalitsuses. Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu alusel ei ole soovitav väljastada projekteerimistingimusi, kuna käesoleva planeeringulahenduse üldistusaste ning teema keerukus nõuab üksikasjalikuma avaliku planeerimisprotsessi läbiviimist.

Detailplaneeringu või üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu koostamisel tuleb planeeringuala maksimaalse ulatuse määramisel aluseks võtta teemaplaneeringuga määratud elektrituulikute arenduspiirkonna piir.
Arenduspiirkond on maksimaalne maa-ala, millele määratav maakasutusotstarve võimaldab elektrituulikute rajamist. Arenduspiirkondades on arendusalade laiendamise ja elektrituulikute rajamise aluseks üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering.

Detailplaneeringu või üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu võib põhjendatud vajadusel algatada ka käesoleva planeeringuga määratud arendusala osale. Arenduspiirkonna või selle osa planeerimine toimub üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringu või üldplaneeringu koostamise käigus täpsustuvad elektrituulikute asukohad, selguvad täiendavad elektrituulikute rajamist välistavad/mittevälistavad kriteeriumid (nende olemasolul/mitteolemasolul), mille arvestamine maakonna-planeeringu teemaplaneeringus ei olnud planeerimistasandist tulenevalt võimalik.

Käesoleva teemaplaneeringu kehtestamisel jäävad kehtima kõik Pärnu maakonnas kehtestatud detailplaneeringud ja üldplaneeringud.
Kuni käesoleva planeeringu kehtestamiseni menetletakse koostamisel olevaid detailplaneeringuid ja üldplaneeringuid edasi vastavalt planeerimisseadusele.
Planeerimisseadusest lähtuvalt peab planeering vastama liigilt üldisemale kehtestatud planeeringule. Juhul, kui madalama astme planeeringud ei arvesta liigilt kõrgemal asetseva kehtestatud planeeringuga, võib põhjendatud vajaduse korral teha ettepaneku liigilt üldisema kehtestatud planeeringu muutmiseks. Seega, kui detailplaneering on vastuolus maakonnaplaneeringuga, tuleb esmalt koostada üldplaneering, millega muudetakse käesolevat maakonnaplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringut.

Käesolevas planeeringus väljatoodud tuuleenergia arendamise põhimõtete (peatükis 3.3.1) muutmist või tuulikuparkide planeerimist väljaspool tuuleenergeetika teemaplaneeringuga määratud arendusalasid, käsitletakse maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu muutmisena.
Vastavalt planeerimisseaduses sätestatud põhimõtetele on käesoleva maakonna-planeeringu teemaplaneeringu muutmise võimalused järgmised: Maakonnaplaneeringut on maavanemal õigus muuta ainult kohaliku oma-valitsuse üldplaneeringu või üldplaneeringu tuuleenergeetika teema-planeeringuga tehtud põhjendatud ettepanekute alusel (PlanS § 8 lg 4).

4 Kasutatud mõisted ja lühendid

Elektrituulik (kasutatakse ka *tuulik* ja *tuuleturbiin*) - tuule kineetilist energiat elektrienergiaks muundav tootmisseade.

Tuulikupark (kasutatakse ka *tuuleelektrijaam* ja *tuulepark*) – mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam. Käesolevas teemaplaneeringus mõistetakse tuulikuparki alates 2 tuulikust.

Sobivusanalüüs ehk tsoneering - Olemasolevatele andmebaasidele tugineva GIS-analüüsi (geograafilise info süsteemi abil toimuv analüüs) abil kogu planeeringuala (kõiki ruumipunkte) hõlmavana teostatud süstemaatiline analüüs, mis annab esialgse baasinformatsiooni elektrituulikute sobivuse kohta.

Elektrituulikute arendusala – Sobivusanalüüsi, ning käesoleval ajal kohalikul tasandil teadaoleva, sh subjektiivse iseloomuga, informatsiooni alusel maavalitsuse ja kohalike omavalitsuste eelistuse alusel määratletud elektrituulikute arendamiseks sobiv ala. Arendusala võib arenduspiirkonna sees edasiste täpsemate planeeringute käigus laieneda või kitseneda tulenevalt sobivuskriteeriumite täpsemast analüüsist.

Elektrituulikute arenduspiirkond - Arendusaladele (või nende grupile) puhveralade lisamisega moodustatud territoorium. See on edasiste tuuleenergeetika detailplaneeringualade ja üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneeringualade maksimaalne ulatus või üldplaneeringutes maksimaalne maa-ala, mille maakasutusotstarve võimaldab elektrituulikute rajamist. Arenduspiirkonna sees võib elektrituulikute arendusala laieneda või kitseneda tulenevalt sobivuskriteeriumite täpsemast analüüsist.

Tõenäoliselt ebasobivad alad - elektrituulikute rajamist tõenäoliselt välistava kriteeriumi esinemise ala ning puhverala, millega sobivusanalüüsi koostamisel arvestati. Määratlus „tõenäoliselt" on tingitud asjaolust, et teemaplaneering ei saa olla täpsem, kui selle koostamisel kasutatud informatsioon, mistõttu on sobivusanalüüsi alad paratamatult võimalikku ebatäpsust sisaldavad ning ajas muutuvad.

Täiendavat tähelepanu vajavad alad – alad, kus elektrituulikute rajamine ei ole otseselt välistatud, kuid oma iseloomust tulenevalt vajavad alad edasiste täpsemate planeeringute koostamise protsessi käigus täiendavat tähelepanu (st analüüsitavad iga üksikjuhtumi puhul eraldi).

Põhimõtteliselt sobivad alad – „tõenäoliselt ebasobivatest aladest" ning „täiendavat tähelepanu vajavatest aladest" väljajäävad alad.

Roheline võrgustik – on ökoloogiline võrgustik, mis koosneb nii kaitstavatest aladest kui looduslikest aladest (mitte kaitse all olevatest aladest). Roheline võrgustik on määratud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" ning omavalitsuste üldplaneeringutes.

Väärtuslik maastik – ala, mis omab kultuurilis-ajaloolist, esteetilist, loodusliku identiteedi või rekreatiivset väärtust. Väärtuslik maastik on määratud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" ning omavalitsuste üldplaneeringutega.

KSH - Keskkonnamõju strateegiline hindamine

LISAD

Lisa 1. Kompensatsioonimehhanismide võimalused planeeringu elluviimisel

Käesolevas teemaplaneeringus soovitatakse elektrituulikute rajamisel rakendada alljärgnevaid rahaliste meetmete võimalusi kohaliku kogukonna elu-olu edendamiseks, täpsemad rahastamise mehhanismid lepitakse kokku lepingutega.

- **Variant 1. Kokkulepped projektide kaupa**

Edasisel tuulikuparkide arendamisel võib kasutada kohaliku omavalitsuse ja arendaja vahelist, konkreetse arendusprojekti kontekstis toimuvat, koostööd, et leida lahendusi kohaliku elu-olu edendamiseks. Näiteks kohaliku infrastruktuuri (teed, kuivenduskraavid vms) ehitamine või rekonstrueerimine, mis on vajalik nii tuulikupargi rajamiseks/toimimiseks kui muudeks piirkondlikeks vajadusteks. Vastav leping tuleb sõlmida enne planeeringu algatamist.

Kõnealuse variandi plussiks on selle realiseeritavus olenemata variandis 2 kirjeldatavast seadusandluse loomisest või mitteloomisest (ja selleks kuluvast ajast).

Olulisimateks riskideks võib olla:
- Osapoolte (kohalik omavalitsus ja arendaja) vaheline vähene usaldus ja võimekus koostada pikka aega kestvad „vettpidavad" lepingud.
- Oht, et kogutava raha kasutamine/jagamine ei kujune õiglaseks.
- Oht, et kohalik omavalitsus on läbirääkimistel väiksema spetsiifilise teadmisega osapool ja seetõttu kujuneb kokkulepe ebaõiglaselt kallutatuks.

- **Variant 1A. Vabatahtlik koostöö arendaja ja kohaliku omavalitsuse poolt initsieeritud MTÜ vahel**

Variandis 1 kirjeldatud lahenduse elluviimine nõuab kohalikult omavalitsuselt oskusteavet ja haldussuutlikkust küllaltki spetsiifiliste läbirääkimiste pidamiseks ja mõlemapoolsete õiglaste ja realistlike lahenduste väljatöötamiseks.

Kui omavalitsusel puudub täpsem regulatsioon, tuleb kaaluda alljärgnevat lahendust.

- Arendajapoolse huvi korral piirkonnas tuuleenergeetikat arendada asutab kohalik kogukond/omavalitsus mittetulundusühingu (MTÜ …. Valla Tuuleenergia Fond). MTÜ eesmärgiks on konkreetses vallas elektri-tuulikutega toodetava elektri eest raha kogumine ning kogutava raha haldamine ja kasutamine kohaliku elu-olu parandamiseks (põhimõtted fikseeritakse põhikirjas).

- MTÜ ja arendaja sõlmivad koostööleppe, mille alusel arendaja kohustub tasuma MTÜ-le toodetava elektri eest kokkulepitud tasu[8].
    - Koostöölepe tuleb sõlmida nii, et see kestaks edasi ka tuulikupargi omanike muutuse korral.
    - Koostöölepe tuleb sõlmida nii, et variandis 2 kirjeldatud seadusemuudatuse jõustumise korral väheneks MTÜ-le makstav osa seadusest tuleneva kohalikule omavalitusele tasutava summa võrra.
    - MTÜ-le tasutavat summat võib osapoolte kokkuleppel vähendada, kui arendaja panustab mõnel muul viisil kohaliku elu-olu edendamisse (näiteks infrastruktuuri rajamine nii tuulikupargi kui avalikes huvides, mida on mõistlikum organiseerida otse arendaja poolt, mitte läbi MTÜ) või muudel asjaoludel, mis selguvad läbirääkimiste käigus.
- MTÜ korraldab kogunenud vahendite eesmärgipärase kasutamise kohaliku elu-olu parandamiseks selleks sobivaimal moel.

Sarnaselt variandis 1 kirjeldatule on kõnealuse variandi plussiks selle realiseeritavus olenemata variandis 2 kirjeldatud seadusandluse loomisest või mitteloomisest (ja selleks kuluvast ajast).

Olulisimateks riskideks võib olla:
- Osapoolte (kohalik omavalitsus/MTÜ ja arendaja) vaheline vähene usaldus ja võimekus koostada pikka aega kestvad „vettpidavad" lepingud.
- Oht, et kogutava raha kasutamine/jagamine ei kujune õiglaseks.

- **Variant 2. Seadusliku maksu või tasu rakendamine elektritootja toetuse osaliseks suunamiseks kohalikku omavalitsuse eelarvesse**

Vastavalt elektrituruseadusele (seisuga veebruar 2012) on tootjal õigus saada põhivõrguettevõtjalt toetust tuulest toodetud elektrienergia eest 5,37 eurosenti ühe kilovatt-tunni elektrienergia eest.
Üheks võimaluseks on seadusemuudatus (nt maksukorralduse seadus, elektrituruseadus ja keskkonnatasude seadus) selliselt, et makstavast toetusest osa makstakse kohaliku omavalitsuse eelarvesse[9].

Kuna praegu ei ole võimalik täpselt teada energeetika, sh tuuleenergeetika, toetusskeeme tulevikus, siis on planeeringuga tehtud ettepanek, et mistahes viisil toetusskeeme ümber kujundades oleks üheks tuuleenergeetika tootmisel kasu saavaks osapooleks elektrituuliku asukoha kohalik omavalitsus.

Nimetatud abinõu muudaks tuuleenergeetika arendamise kohalike omavalitsuste jaoks reaalseks abinõuks, mille abil on võimalik kohalikku elu edendada.

[8] Näiteks kui makstaks 0,1 eurosenti MTÜ-le, siis sellisel juhul, eeldades hüpoteetilise 2-3 MW võimsusega tuuliku aasta tootlikkuseks 7,5 GWh (tootlikkus 43% - 26%), laekuks MTÜ-le ühe tuuliku eest ca 7500 eurot aastas.

[9] 2010. aasta sügisel elavnes ühiskonnas (ajakirjandus, poliitikud, konkurentsiamet jt) diskussioon energeetika arengute osas, millest ühe teemana tõuseb esile tuuleenergeetikale makstava toetuse määr, mida mõningate hinnangute alusel peetakse liiga kõrgeks.
Näiteks kui makstavast 5,37 eurosendisest toetusest ca 5,27 eurosenti makstaks tootjale ja ca 0,1 eurosenti kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Sellisel juhul, eeldades hüpoteetilise 2-3 MW võimsusega tuuliku aasta tootlikkuseks 7,5 GWh (tootlikkus 43% - 26%), laekuks kohaliku omavalituse eelarvesse ühe tuuliku eest ca 7500 eurot aastas.

Lisa 2. Arendusalade tabeli selgitus

Iga arendusala kohta on koostatud tabel, illustratiivne kaar ja tekstiline lühikokkuvõte. Tabel sisaldab koondinformatsiooni teemaplaneeringus käsitletud temaatika ja kriteeriumite kohta.
Antud on ülevaade konkreetse arendusala oluliste ja vähem oluliste aspektide kohta. Tabeli andmete põhjal on võimalik otsustada edasise planeerimise käigus käsitlemist vajavate teemade üle ja saada informatsiooni, kui keerukas on konkreetse arendusala ja arenduspiirkonna planeerimine.

Arendusalade tabelites esitatud informatsioon kriteeriumite lõikes on abimaterjaliks detailplaneeringute, üldplaneeringu tuuleenergeetika teema-planeeringute või üldplaneeringute koostamisel.
Tabelis on toodud arendusala nimetus teemaplaneeringus, asukoht (omavalitus) ja pindala. Samuti antakse informatsiooni potentsiaalse tuuleressursi kohta (vastavalt tuuleressursi mudelarvutuste kaardile). Tabelis on ridade kaupa esitatud kõik teemaplaneeringus käsitletud kriteeriumid, mille sisuline informatsioon arendusala kohta (NB! mitte arenduspiirkonna) on täpsustatud veergudes "*arendusala sees", "arendusala lähedal"* ja "*kommentaar"*.

- *Arendusala sees* - rist on tehtud lahtrisse sel juhul, kui vastav kriteerium esineb vastava arendusala sees, st alaga kattuvalt (nt kui ala läbib maantee või kõrgepingeliin, alaga kattub täielikult või osaliselt rohevõrgustik, ala sees asub vääriselupaik jne). Mitu vastava kriteeriumi objekti alale jääb, millised täpselt jne, on lahti seletatud kommentaaride lahtris.
- *Arendusala lähedal* – kui tabelis on kriteerium märgitud ristiga *arendusala lähedal* lahtris, siis see tähendab, et teemaplaneeringus kriteeriumile määratud puhvertsoon (punane, kollane või mõlemad) kattub arendusalaga kas osaliselt või täielikult. Seega, juhul kui konkreetse objekti puhvertsoon ulatub arendusalale, on see objekt arendusala *lähedal*. Need kriteeriumid, millele puhvertsoone määratud ei ole (nt vääriselupaigad, Natura 2000 loodusalad jne), selles lahtris ristiga märgitud olla ei saa, isegi siis, kui nad asuvad tegelikult ala vahetus läheduses.

- Lahtris *kommentaar* on toodud täiendav sisuline info. Märgitakse näiteks mitu vastava kriteeriumi objekti arendusalal asub (nt alal asub vääriselupaik nr x ja y), kui kaugel asuvad vastavad objektid arendusalast (lähimad elamud asuvad arendusalast ca 1,2 km kaugusel); milliste objektide puhvertsoonid ja mis ulatuses alaga kattuvad (nt ala katavad täielikult Parisselja ja Halinga väike-konnakotka püsielupaikade kollased puhvertsoonid) jne. Kommentaarid on enamasti toodud ka sel juhul, kui arendusala *sees* ega *lähedal* vastava kriteeriumi objekti ei esine, siis saab aimu ka nendest väärtustest, mis on arendusalale ja arenduspiirkonnale reaalselt lähedal (nt piirnevad), kuid ei tule eelnevatest lahtritest välja, kuna neil puudub puhvertsoon.

TEEMAPLANEERINGU KAARDID

Kaart nr 1. Põhikaart, millel on kajastatud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad ning elektri põhivõrguga liitumise põhimõttelised võimalused.

Kaart nr 2. Tsoneeringukaart. Elektrituulikute üldistatud sobivusanalüüsi (tsoneerimise) kaart, millel on kajastatud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad ning informatsioon maakonna territooriumi sobivuse/mittesobivuse kohta elektrituulikute püstitamiseks tsoonide kaupa.